

NAAR EEN INTEGRAAL MONUMENTENBELEID....

ERFGOEDBELEID GEMEENTE GENNEPE

VOORWOORD

In deze notitie zijn opgenomen het nieuwe erfgoedbeleid van de gemeente Gennep en de vertaling van dat beleid naar een nieuwe erfgoed- en subsidieverordening. Beleid en verordeningen waren aan actualisering toe, omdat zij niet meer pasten in de ambities van de gemeente Gennep en niet meer aansloten op het beleid van de hogere overheden.

Tevens is in de nieuwe subsidieverordening de "Subsidieverordening buitengewoon herstel van niet-monumentale kerkgebouwen 1995" opgenomen.

Door het nieuwe erfgoedbeleid, dat een meer integraal karakter heeft, komt het college tegemoet aan de wens zoals de gemeenteraad die geformuleerd heeft: "*Er wordt een actief beleid gevoerd om waardevolle historische panden te behouden*".

De filosofie achter het nieuwe beleid is de volgende: monumentenzorg is lange tijd vooral sectoraal opgepakt. Het beleid richtte zich op het behoud van cultuurhistorisch erfgoed in de vorm van gebouwde objecten en was met name geënt op het geven van invulling van de wettelijke taken van de gemeente. Inmiddels is echter duidelijk dat de zorg voor het cultuurhistorisch erfgoed meer is dan alleen maar de zorg voor de gebouwde (beschermde) monumenten en dat behoud niet wordt bereikt door gebouwen simpelweg op een monumentenlijst te plaatsen. Tegen deze achtergrond zijn de belangen van het erfgoed in een breder kader geplaatst en is een relatie gelegd met andere beleidsvelden zoals recreatie en toerisme, kunst en cultuur, natuur en landschap en voorlichting en educatie. Bovendien is ook 'archeologie' een onderdeel van het beleid en de bijbehorende verordeningen geworden.

Het streven om 'monumenten' een meer integrale plaats te geven, blijkt al uit het programma Vitale Vesting en de pogingen van raad en college om het cultuurhistorisch erfgoed in de gemeente ook economisch te benutten. Voorbeelden daarvan zijn de investeringen in het gebied Gennepershuis, de toren van de voormalige Martinuskerk en de oude pottenbakkerij in Milsbeek. Met de totstandkoming van het monumentenbeleid krijgt dit streven nog nadrukkelijker vorm en inhoud.

Wat is een monument?

Velen denken bij een monument aan een groot historisch gebouw. Echter ook woonhuizen, winkels, fabrieken, bruggen, molens en zelfs parken kunnen op een monumentenlijst staan. In deze beleidsnotitie en de bijbehorende verordeningen sluiten we aan bij de landelijk erkende definitie van monumentale objecten: alle zaken die van algemeen belang zijn vanwege hun schoonheid, bijzondere situering, betekenis voor de wetenschap of lokaal cultuurhistorische waarde. Een monumentaal object kan dus bijzonder zijn vanwege zijn bouwhistorie, architectuur, geschiedenis of samenhang met zijn omgeving. Ook archeologische terreinen kunnen overigens monumentaal zijn. De gemeente Gennep beschikt zowel over archeologische monumenten als monumenten van andere aard (zie bijlage I).

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
1. Huidig beleid gemeente Gennepe	5
2. Beleid	7
2.1 Rijksbeleid	
2.1.1 RDMZ en ROB zijn RCE geworden	7
2.1.2 Wet op de Archeologische monumenten	7
2.1.3 Wijziging monumentenwet 1988	7
2.2 Provinciaal beleid	9
2.3 Beleid gemeenten Bergen / Mook en Middelaar	10
3. Nieuw beleid gemeente Gennepe	11
4. Erfgoedverordening	14
4.1 Wijzigingen Erfgoedverordening 2010 t.o.v. 1990	14
4.2 Erfgoedverordening	16
4.3 Toelichting Erfgoedverordening	22
5. Monumenten subsidieverordening	32
5.1 Uitgangspunten	32
5.2 Instrumenten	33
5.3 Aanvullende maatregelen	35
5.4 Subsidieverordening " <i>Monumenten Gennepe 2010</i> "	37
5.5 Toelichting subsidieverordening	42

INLEIDING

Monumentenbeleid omvat de zorg voor en het behoud van het architectonisch en cultuurhistorisch erfgoed. Monumenten zijn tastbare overblijfselen uit het verleden en tonen iets van de cultuur van vorige generaties. Bestudering van uiteenlopende architectonische opvattingen en bouwstijlen, bouwkundige constructies en materiaalgebruik, maar ook de sociale en culturele context waarbinnen gebouwen een plaats hadden, kan een schat aan informatie opleveren over het verleden en inspiratie voor het vormgeven van het heden en de toekomst. Een actueel monumentenbeleid is tegen die achtergrond van groot belang voor een gemeente als Gennep die een rijke cultuurhistorie heeft en daarvan ook de vruchten in de toekomst wil plukken.

Geschiedenis

Victor de Stuers (1843-1916) wordt gezien als de grondlegger van de georganiseerde monumentenzorg in Nederland. Onder zijn leiding werden de belangrijkste (gebouwde) monumenten geïnventariseerd. In de negentiende eeuw ontstond naast de interesse in gebouwde monumenten ook publieke en wetenschappelijke belangstelling voor archeologie. Gaandeweg nam het rijk de zorg voor de monumenten op zich. Uiteindelijk werden in 1947 de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ) ten behoeve van de gebouwde monumentenzorg en de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) opgericht. Deze laatste dienst verrichtte de archeologische monumentenzorg. Beide organisatie zijn inmiddels omgevormd tot de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) waar we ook in de gemeente Gennep regelmatig mee te maken hebben, aangezien Gennep de nodige rijksmonumenten telt.

Gemeenten en rijksmonumenten

De wettelijke bescherming van onroerende rijksmonumenten en door het rijk aangewezen stads- en dorpsgezichten is geregeld in de Monumentenwet 1988. De Monumentenwet heeft niet alleen betrekking op gebouwen en objecten, maar ook op stads en dorpsgezichten en archeologische monumenten boven en onder water. De gemeenten hebben sinds 2009 een belangrijke rol gekregen in het proces van de verlening van vergunningen voor 'aanpassingen' aan rijksmonumenten en dus meer verantwoordelijkheid gekregen voor de rijksmonumentenzorg. Het Rijk staat voortaan meer op afstand en gemeenten en de gemeentelijke monumentencommissie hebben voortaan een meer centrale rol. De Monumentenwet werd het laatst gewijzigd per 1 januari 2009. Dit had te maken met de inwerkingtreding van de Wet op de archeologische monumentenzorg en de inpassing daarvan in de Monumentenwet.

Gemeenten en provinciale monumenten

Het provinciale beleid kan worden gezien als aanvullend op het rijksbeleid. Indien aan de nodige vereisten wordt voldaan, heeft de provincie middelen beschikbaar om mee te investeren in de restauratie en onderhoud van rijksmonumenten. Een voorwaarde is doorgaans wel dat de desbetreffende gemeente zorgt voor matching van het bedrag dat de provincie als cofinanciering voor restauratie en onderhoud beschikbaar stelt.

1. HUIDIG BELEID GEMEENTE GENNEP EN STAND VAN ZAKEN

Op dit moment is er geen expliciet monumentenbeleid binnen de gemeente. De gemeente Gennep beschikt echter wel over een monumentenverordening (van 1990) en een subsidieverordening die dateert van 1996. Het "beleid" is voor een groot deel geënt op het (oude) rijksbeleid. Op basis van dit beleid werden vele rijksmonumenten met behulp van middelen van het rijk succesvol gerestaureerd (v.b. hervormde kerk, de stadsmuren en het stadhuis). De landelijke overheid is echter gestopt met het financieren van restauraties en draagt (onder bepaalde randvoorwaarden) alleen nog maar bij aan het onderhoud van monumenten. Daarmee sluit het "beleid" van de gemeente niet meer aan op het rijksbeleid.

Stand van zaken

De gemeente telt elf grote rijksmonumenten. Deze zijn allemaal in goede staat van onderhoud. Verder heeft de gemeente 15 kleine rijksmonumenten. Hiervan zijn twee objecten onderhoudsbehoefstig. Aan de restauratie hiervan willen de particuliere eigenaren vooralsnog geen medewerking verlenen. Tot slot beschikt de gemeente nog over acht gemeentelijke monumenten en is er sprake van zes niet monumentale kerkgebouwen. Zowel de gemeentelijke monumenten als de niet monumentale kerkgebouwen verkeren in goede staat van onderhoud. De gemeente heeft jaarlijks ongeveer € 67.000,- aan subsidiemiddelen beschikbaar voor restauratie en onderhoud van monumenten. Een beperkt deel daarvan wordt uitgekeerd als exploitatiesubsidie. Voor de niet-monumentale kerkgebouwen beschikt de gemeente over een aparte subsidieverordening "Subsidieverordening buitengewoon herstel van niet-monumentale kerkgebouwen 1995". Voor buitengewoon herstel van de niet-monumentale kerkgebouwen neemt de gemeenteraad jaarlijks een besluit betreffende de hoogte van het bedrag. Daarbij gaat het om een bedrag van 2.500,- dat deel uit maakt van het jaarlijks beschikbare totaalbedrag voor (de subsidiëring van) onderhoud monumenten van € 67.000,-.

Analyse

Ondanks de goede staat van onderhoud van de meest monumenten is er toch sprake van de noodzaak van nieuw beleid. Daarbij gaat het expliciet om de volgende zaken:

- a. Het gemeentelijk restauratiebeleid is gebaseerd op belangrijke financiële bijdragen van het rijk die in het kader van het nieuwe rijksbeleid zijn weggevallen;
- b. De gemeente wordt met enige regelmaat gevraagd om (meer dan tot nu toe) bij te dragen in de kosten van onderhoud en exploitatie van een rijksmonument (v.b. molens, museum Het Petershuis). Het gemeentelijk beleid voorziet/voorzag echter slechts ten dele in de mogelijkheid om onderhoud te subsidiëren en (tot voor kort) helemaal niet in de mogelijkheid om de exploitatie van monumenten financieel te ondersteunen;
- c. Het monumentenbeleid is momenteel eendimensionaal van karakter: het belang van een monument wordt namelijk nagenoeg volledig benaderd vanuit het intrinsieke cultuurhistorisch belang van het monument zelf. Bij een besluit of een (rijks)monument op gemeentelijke subsidie zou mogen rekenen, worden argumenten die te maken hebben met andere belangen op dit moment niet expliciet meegewogen;
- d. In de laatste jaren is de bescherming van het bodemarchief (archeologie) opgerukt naar het centrum van het landelijk erfgoedbeleid. Aangezien gemeenten een centrale rol hebben in de bescherming van het bodemarchief, moet dit beleid naar de lokale situatie worden vertaald. In Gennep zijn hiertoe

al de nodige stappen gezet (in casu de totstandkoming van de archeologische beleidskaart en het bepalen van de ondergrenzen voor de noodzaak tot het doen van archeologisch onderzoek bij voorgenomen verstoringen van de bodem); en

- e) Er zijn vele objecten in de gemeente (met name gebouwen) die een grote cultuurhistorische waarde hebben, maar geen enkele bescherming genieten. Bovendien beschikt de gemeente niet over het instrumentarium om te bevorderen dat deze gebouwen wel de gewenste bescherming en staat van onderhoud krijgen.

Modernisering

De (lokale) monumentenzorg is in het huidige stelsel gebaseerd op de zorg voor een object met historische waarden. Het monument is nu de kern van het aanwijzing-, vergunning- en subsidiebeleid. De sectorale, objectgerichte monumentenzorg heeft de afgelopen decennia zijn vruchten afgeworpen: veel monumenten en beschermde gezichten zijn goed bewaard gebleven. Dit systeem loopt echter tegen de grenzen van zijn mogelijkheden aan; een bredere insteek wordt gekozen. Wat de gemeente Gennep betreft, blijkt dit ook uit de manier waarop de gemeente conform reeds vastgesteld beleid met haar cultuurhistorisch erfgoed om zou willen gaan. Exemplarisch hiervoor is het programma Vitale Vesting waarin expliciet wordt gesteld dat cultuur en cultuurhistorie mede bedoeld zijn om meer toeristen naar de stad te trekken. Een citaat over de uitstraling van Gennep in 2020:

‘De Gennepse cultuur en historie zijn zichtbaar in deze kern. Oude monumentale gebouwen zijn toegankelijk voor inwoners en bezoekers, en vertellen het verhaal van de bewogen Gennepse geschiedenis. De prachtige natuur, het landschap, de Niers en de Maas, en het landbouwgebied dat direct tegen de kern aan ligt is sterk verbonden met de kern. Verschillende soorten routes, kunst en horeca nodigen uit om van dit gebied te genieten. Dit toegankelijke natuurgebied in combinatie met de zichtbare historie, een rijk cultureel aanbod maar ook met unieke moderne architectuur geeft Gennep een unieke en sfeervolle uitstraling. De kern van Gennep is daardoor ook een vanzelfsprekende pleisterplaats voor wandelaars, fietsers en vakantiegangers.’

Het nieuwe beleid wordt gekenmerkt door het streven naar ‘behoud door ontwikkeling’: monumenten moeten als het ware (blijven) leven doordat zij meer dan alleen een monumentale functie voor de lokale samenleving hebben. In de gemeente Gennep zijn zij als dragers van de cultuurhistorie bijvoorbeeld niet alleen bouwkundig van belang, maar ook economisch/toeristisch en educatief. Dat inzicht is reeds vertaald in het programma Vitale Vesting en wordt nu ook verankerd in het monumentenbeleid.

2. BELEID

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens aan de orde gesteld het rijksbeleid (paragraaf 2.1), het beleid van de provincie Limburg (paragraaf 2.2), het beleid van de gemeenten Bergen en Mook en Middelaar (paragraaf 2.3) en het nieuwe beleid van de gemeente Genneep (paragraaf 2.4).

2.1 Rijksbeleid

2.1.1 RDMZ en ROB zijn RCE geworden

In november 2006 fuseerden de Rijksdienst voor het Oudheidkundige Bodemonderzoek ROB en de Rijksdienst voor de Monumentenzorg RDMZ tot één dienst: de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM). De fusie en de naam van de nieuwe dienst zijn een afspiegeling van het nieuwe beleid van de rijksoverheid. De rijksdienst buigt zich over drie pijlers van cultuurhistorie, waarbij archeologie en monumenten al een lange historie kennen en cultuurlandschap een nieuw aandachtsveld vormt. De Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) heet vanaf 11 mei 2009 de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). De RCE zal zich in de toekomst steeds meer profileren als kennisinstituut, terwijl uitvoerende werkzaamheden verder naar de gemeenten worden gedecentraliseerd. Dit zal zich onder meer vertalen in nieuwe wet- en regelgeving.

2.1.2 Wet op de Archeologische Monumentenzorg

De Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) is op 1 september 2007 in werking getreden. Bij deze wet gaat het eigenlijk om een wijziging van de Monumentenwet 1988 en de artikelen van de Wamz zijn dan ook in de Monumentenwet opgenomen.

2.1.3 Wijziging monumentenwet 1988

Per 1 januari 2009 is de Monumentenwet 1988 gewijzigd in verband met onder meer de beperking van de ministeriële adviesplicht bij aanvragen om een monumentenvergunning. Ten gevolge van de wetwijziging zijn alle gemeenten vanaf deze datum beslissingsbevoegd met betrekking tot aanvragen om een monumentenvergunning en moeten ze een monumentenverordening hebben en over een onafhankelijke en deskundige monumentencommissie beschikken.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed adviseert op grond van de wetwijziging nog maar in een beperkt aantal gevallen. In veel gevallen kan de gemeente volstaan met het advies van de gemeentelijke monumentencommissie. Een onafhankelijk en deskundig advies van de gemeentelijke monumentencommissie is in de procedure daardoor van grotere betekenis geworden.

Bij de volgende ingrepen aan monumenten is de gemeente verplicht advies te vragen aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed:

- (gedeeltelijke) afbraak;
- ingrijpende wijzigingen vergelijkbaar met gedeeltelijke afbraak;
- reconstructie;
- herbestemming (het wijzigen van de functie).

De verplichting voor de **provincie** om te adviseren is per 1 januari 2009 vervangen door een mogelijkheid om te adviseren. Het is aan de provincies om te bepalen hoe zij met die adviesmogelijkheid om willen gaan en dit aan de gemeente kenbaar te

maken. In de wet is vastgelegd dat de **gemeente** over een onafhankelijke en deskundige monumentencommissie moet beschikken. Burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeente kunnen geen lid van de monumentencommissie zijn. Binnen de commissie dienen tenminste enkele leden deskundig te zijn op het gebied van de monumentenzorg. Het gaat hierbij tenminste om deskundigheid op het gebied van cultuurhistorie, bouw- en architectuurhistorie, restauratie, cultuurlandschap en stedenbouw.

In alle gevallen, dus ook als geen advies wordt gevraagd, dient de gemeente de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed mededeling te doen van de terinzagelegging van het ontwerpbesluit (artikel 14a, zesde lid, van de Monumentenwet 1988). De bestaande verplichting om de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed mededeling te doen van de definitieve beschikking is uitgebreid. De gemeente geeft tevens een omschrijving van de aard van de werkzaamheden (artikel 16, zesde lid, Monumentenwet 1988).

Het advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed over de vergunning-aanvraag richt zich vooral op de in het monument aanwezige waarden. Dit geldt zowel voor het exterieur als het interieur (op basis van redengevende beschrijvingen). Hierbij moet worden gedacht aan architectuurhistorische waarden aan gevels en interieur, structuren en constructies maar ook aan interieurafwerking en kleuren en zelfs aan historische installaties. Het is van het grootste belang dat het monument met alle veranderingen die het gedurende de tijd heeft doorstaan, goed geanalyseerd wordt. Deze bouwhistorische analyse maakt het mogelijk te herkennen wat van waarde is en welke aspecten of onderdelen van het monument met elkaar in verband staan. Het advies stelt de gemeente in staat aan te geven wat behouden dient te worden en waar de mogelijkheden tot ontwikkeling liggen. Ook helpt het gemeenten om het cultuurhistorische belang op een zorgvuldige manier af te wegen ten opzichte van andere belangen. Op bouwkundig vlak wordt geadviseerd over de gepaste mate van onderhoud en herstel aan het monument, zodat het oorspronkelijke uiterlijk van het monument met zijn soms waardevolle patina bewaard blijft.

Archeologische monumenten

Anders dan bij gebouwde monumenten blijft bij archeologische rijksmonumenten de Minister (namens deze de RCE) in alle gevallen bevoegd gezag om te beslissen over vergunningaanvragen tot wijzigingen van monumenten.

Tot slot: om zijn beleid te verwezenlijken heeft het rijk niet alleen regels gesteld, maar heeft het rijk ook een subsidieregeling voor een bijdrage in de instandhouding van rijksmonumenten (BRIM) en de mogelijkheid voor eigenaren om laagrentende leningen af te sluiten voor restauratie en onderhoud (cultuurfondshypotheek via het Nationaal Restauratiefonds). Deze regeling is in de gemeente Gennep niet van toepassing, omdat een en ander niet past in het provinciale beleid.

2.2 Provinciaal beleid

De provincie vindt dat cultureel erfgoed het best beleefbaar is in de eigen leefomgeving: daar is het inlevingsvermogen het grootst. Erfgoededucatie is van groot belang om deze historische overblijfselen 'begrijpbaar' en 'beleefbaar' te maken en te houden, zodat ook nieuwe generaties op een cultuurbewuste manier hun eigen toekomst een verleden kunnen geven. Verder weten het Limburgse erfgoed en cultuurlandschap zeer velen te winnen voor de waarden die in hun eigen woonomgeving in een andere verschijningsvorm, of in beperktere mate aanwezig zijn. De provincie Limburg beschouwt gebouwde monumenten en archeologische terreinen daarom als onderdelen van een groter geheel: onze wijk, ons dorp of onze stad, ons landschap.

Tegen die achtergrond is in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) uitgegaan van een ontwikkelingsgerichte, vroegtijdige inbreng en betrokkenheid van cultureel erfgoed bij ruimtelijke processen. Dit omgevingsbeleid gaat zowel uit van het beschermen van het landschappelijk, aardkundig en cultuurhistorische erfgoed, als van het behoud, het herstel en de inpassing van de diversiteit aan monumentale, cultuurhistorische en landschappelijke verschijningsvormen in hun historische context. De provincie heeft gemeenten daarom gevraagd om in bestemmingsplannen aan te geven hoe met dit cultureel erfgoed wordt omgegaan.

De **taken van de Provincie** op het terrein van de monumentenzorg kunnen worden onderscheiden in zogenaamde medebewindstaken op het gebied van wet- en regelgeving en autonome taken. De medebewindstaken bestaan uit de adviestaken, die verricht moeten worden in het kader van de Monumentenwet 1988. De wettelijke adviestaken hebben te maken met wijziging van rijksmonumenten buiten de bebouwde kom en de aanwijzing van rijksmonumenten, beschermde stads- en dorpsgezichten en buitenplaatsen. Voorheen was sprake van een adviesplicht van de provincie, sinds 1 januari 2009 is dit een adviesrecht. Gemeenten blijven verplicht advies te vragen aan de provincie voor het wijzigen van rijksmonumenten gelegen buiten de bebouwde kom.

De autonome taken van de Provincie krijgen onder andere gestalte door het verstrekken van provinciale subsidies ten behoeve van de restauratie, de instandhouding en het onderhoud van monumenten; advisering plannen ruimtelijke ontwikkeling; structuurvisies en bestemmingsplannen e.d.. Deze advisering zal zich toespitsen op die monumentcategorieën die van provinciaal belang worden geacht te weten kastelen en landhuizen met bijbehorende kasteeltuinen en beschermde buitenplaatsen; kerken; kloosters en bijbehorende kloostertuinen; wind- en watermolens met bijbehorende zgn. molenbiotopen; monumentale boerderijen buiten de bebouwde kom; de beschermde dorpsgezichten buiten de bebouwde kom.

De provincie heeft een **subsidieregeling** voor de restauratie van monumenten en gebouwen die bestemd zijn voor de openbare eredienst (de regeling Monulisa 2009). De regeling rust op drie pijlers. Bij de eerste pijler gaat het om een regeling gericht op monumentale en niet monumentale kerkgebouwen. Bij de tweede pijler om aanvullende subsidie voor restauratie en onderhoud van rijksmonumenten die ook binnen de 'Regeling rijkssubsidiëring wegwerken restauratieachterstand 2008' vallen en die een meer dan alleen een 'bouwkundig' monumentale waarde hebben. Pijler drie heeft betrekking op monumenten en andere historische gebouwen die passen binnen de wijkaanpak van de Provincie Limburg.

Daar waar de provincie bereid is aanvullend op de rijksregeling subsidie te verlenen wordt van de desbetreffende gemeente verwacht dat zij eenzelfde subsidiebedrag beschikbaar stelt.

2.3 Beleid gemeente Bergen en gemeente Mook en Middelaar

De monumentenverordening van de gemeente Bergen is in 2002 vastgesteld. De monumentenverordening van de gemeente Mook en Middelaar is in 2007 vastgesteld. Zowel de gemeente Bergen als de gemeente Mook en Middelaar hebben reeds de bevoegdheid gemeentelijke monumenten aan te wijzen.

De Monumentenverordening Bergen 2002 is zeer uitgebreid en hierin zijn de volgende aanvullingen opgenomen:

- De samenstelling, taken en werkwijze van de Monumentencommissie
- De aanwijzing en bescherming van gemeentelijke beschermde dorpsgezichten
- De aanwijzing en bescherming van gemeentelijke beschermde groen- of landschapsmonumenten
- De aanwijzing en bescherming van beeldbepalende panden
- De aanwijzing en bescherming van gemeentelijke archeologische meldingsgebieden
- De aanwijzing van omgeving van een monument of beeldbepalend pand tot beschermingszone.

De Monumentenverordening Gemeente Mook en Middelaar 2007 beperkt zich tot:

- De samenstelling, taken en werkwijze van de Monumentencommissie
- De aanwijzing tot gemeentelijk monument
- De vergunning voor een kerkelijk monument
- De vergunning voor een rijksmonument

Door vaststelling van het nieuwe beleid treedt al gedeeltelijke harmonisatie van het beleid in de drie gemeenten in de kop van Noord Limburg op. De gemeenten Bergen en Mook en Middelaar hebben hun aanwijzingsbevoegdheid in een verordening vastgelegd om er voor te zorgen dat zij ook daadwerkelijk iets kunnen doen aan het behoud van panden die lokaal gezien een monumentale waarde hebben. Dat is ook de ambitie van het college in Gennepe.

3. EEN NIEUW GEMEENTELIJK BELEID

Op basis van de ambities van de gemeente en de ontwikkelingen in het kader van het rijksbeleid en het provinciale beleid, ligt de samenstelling van een nieuw gemeentelijk beleid voor de hand. Dit beleid zou gezien het voorafgaande aan de volgende uitgangspunten moeten voldoen:

1. Het nieuwe gemeentelijk beleid sluit aan bij het nieuwe beleid van rijk en provincie en schept de mogelijkheid gemeentelijke monumenten aan te wijzen;
2. Het nieuwe gemeentelijk beleid voorziet in (mede-)bekostiging van gemeentelijke en rijksmonumenten in de kosten van onderhoud. Daarbij geldt de systematiek die het Rijk hanteert in het kader van de BRIM-subsidiëring.
3. Monumenten komen slechts in aanmerking voor onderhoudssubsidie als zij ook een gebruiksfunctie hebben (wonen, cultureel, recreatie, educatie, werken);
4. De nieuwe subsidiesystematiek doet recht aan de verantwoordelijkheid van de eigenaar van een monument én die van de (lokale) overheid. De basis van de systematiek vormt een meerjarige onderhoudsplanning (i.s.m. Monumentenwacht) die gefundeerd is op de staat van onderhoud van de betrokken monumenten bij de invoering van de systematiek (inventarisatie – prioriteitenstelling – reservering middelen – onderhoud);
5. Eigenaars van monumenten hebben en nemen een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van hun bezit. Deze verantwoordelijkheid vertaalt zich in het ontwikkelen van een functie voor een monument (indien van toepassing), het bekostigen van de exploitatie en het (mede-)bekostigen van het onderhoud. De gemeente draagt bij in de kosten van onderhoud (en instandhouding) indien het daarbij gaat om meerkosten in verband met de monumentale waarde van het desbetreffende zaak;
6. De bekostiging van het systematische onderhoud van de monumenten is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van eigenaren en overheden. Wat de gemeente Gennep betreft, wordt geput uit de reeds bestaande reguliere restauratie- en onderhoudsbudgetten.
7. De gemeente draagt bij in de kosten van benodigd (achterstallig) onderhoud. Het beleid is erop gericht op het gebied van onderhoud een inhaalslag te plegen die tien jaar na de start van het beleid moet zijn afgerond.
8. Nieuwe monumentale objecten kunnen worden toegevoegd aan de lijst van monumenten waarop de systematiek van toepassing is. Dit kan gebeuren op initiatief van gemeente en/of particulier. Indien het initiatief van de gemeente komt, dient de gemeente bij erkenning van het monument ook voldoende middelen ter beschikking te stellen (cq te hebben) voor restauratie dan wel achterstallig onderhoud van het monument. Dit om te voorkomen dat zaken wel de status krijgen van een monument, maar er niet voldoende middelen beschikbaar zijn of komen om het desbetreffende object ook daadwerkelijk te restaureren.
9. De niet-monumentale kerkgebouwen worden als gemeentelijk monument opgenomen en behandeld conform de aanpassingen van de Monumentenwet .
10. De “subsidieverordening buitengewoon herstel van niet-monumentale kerkgebouwen 1995” wordt geïntegreerd in de subsidieverordening “Monumenten gemeente Gennep 2010”.
11. Het beleid moet op hoofdlijnen aansluiten bij het beleid van de gemeente Bergen en Mook en Middelaar.

Los van deze relatief harde randvoorwaarden, hecht de gemeente er aan nog een wat minder harde randvoorwaarde in het beleid te verankeren. Daarbij gaat het om de intentie van de gemeente om creatief mee te denken met eigenaren van gemeentelijke monumenten als het gaat om de instandhouding hun eigendom. Dat meedenken kan onder meer bestaan uit het actief participeren in een zoektocht naar financiële en ruimtelijke middelen als dat

nodig is voor de instandhouding van het desbetreffende object. Behoud door ontwikkeling is hierbij het adagium.

3.1 De vertaling van de uitgangspunten naar beleid

De bovenstaande uitgangspunten voor het nieuwe beleid zijn vertaald naar een aantal instrumenten die deel uit maken van het beleid en waarin (indien nodig) nadere beleidsmatige toelichtingen zijn opgenomen.

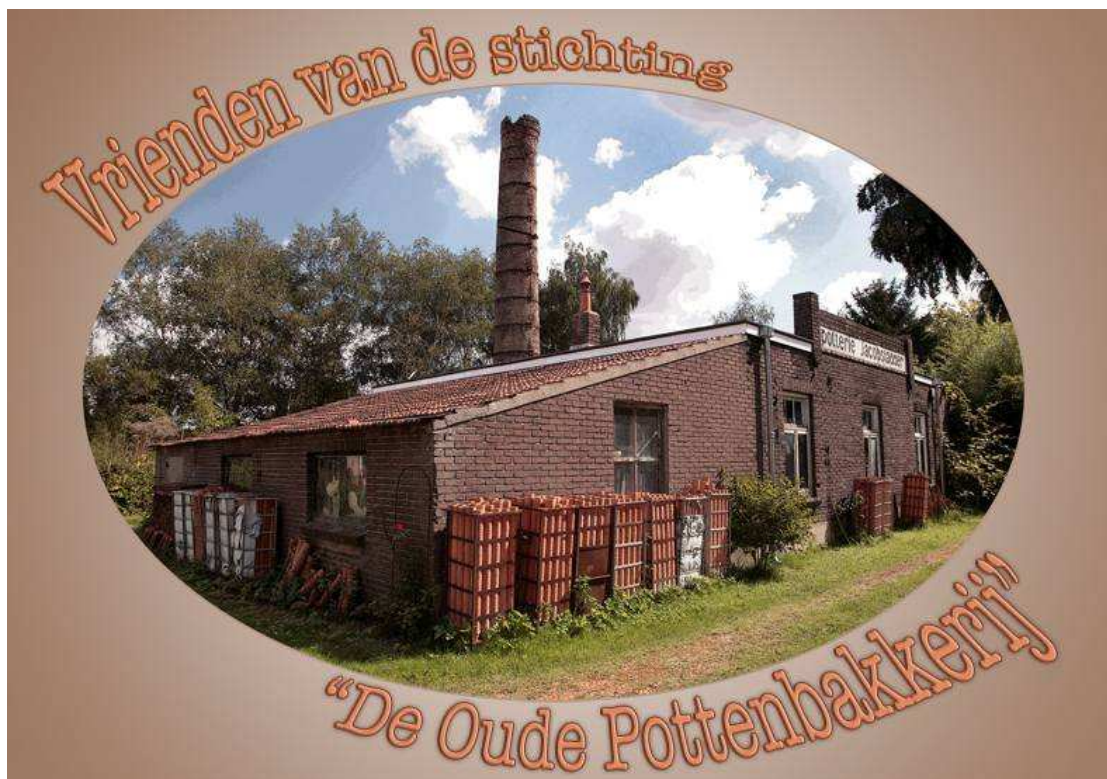
Daarbij gaat het om:

- a) een nieuwe erfgoedverordening; hierin is verankerd
 - de procedure tot aanwijzing van een gemeentelijk monument;
 - het reeds bestaande archeologiebeleid van de gemeente;
 - de taak en plaats van de nieuwe monumentencommissie; en
 - het actuele rijksbeleid.
- b) een nieuwe (monumenten-)subsidieverordening; hierin is verankerd
 - de subsidieprocedure voor gemeentelijke monumenten;
 - wat voor rechten en plichten eigenaren en gemeente hebben.
- c) een toelichtende notitie over opzet, taken en samenstelling van de nieuwe monumentencommissie (zie bijlage I);
 - hierin wordt gevolg gegeven aan de wettelijke eis om een monumentencommissie nieuw vorm in het leven te roepen en die met voldoende deskundigheid te bezetten. In Gennep is er voor gekozen om ook twee lokale (historische) organisaties een zetel te geven in de commissie.
- d) een handleiding ter aanwijzing van gemeentelijke monumenten (zie bijlage II);
 - waarin opgenomen een instrument ter beoordeling van monumenten
 - een scoretabel op basis waarvan beleid kan worden toegepast
 - een overzicht van toe te passen beleidsmaatregelen
- e) een conceptlijst van (aan te wijzen) gemeentelijke monumenten
 - deze nog samen te stellen lijst bevat objecten met een zeer belangrijke cultuurhistorische waarde die grotendeels nog geen beschermde status hebben, maar die die status wel zouden moeten krijgen. De keuze van de objecten wordt gemaakt door het college van Burgemeester en Wethouders op basis van een advies van de monumentencommissie waarbij het Monumenten Advies Bureau (MAB) ondersteuning zal verlenen. De lijst wordt door het college vastgesteld nadat de raad het beleidsmatige kader heeft vastgesteld.

De nadere beleidsmatige toelichtingen op de bovengenoemde treft u aan bij de instrumenten zelf. Deze instrumenten zijn nieuw. Er zijn echter ook instrumenten waarin de uitgangspunten van het gemeentelijke erfgoedbeleid reeds geworteld zijn:

- a) het archeologiebeleid van de gemeente
 - de gemeente beschikt over een eigen lokale archeologische waardenkaart
 - de gemeente beschikt over een systeem van ondergrenzen dat gehanteerd wordt indien versterking van het bodemarchief aan de orde is.
- b) het (algemene) subsidiebeleid van de gemeente

- in het nieuwe subsidiebeleid van de gemeente is vastgelegd dat de gemeente organisaties die monumenten in stand houden extra kan subsidiëren (voorbeelden daarvan zijn de Molenstichting en de Professor Peters Bibliotheekstichting);
- c) het programma Vitale Vesting
- het programma Vitale Vesting voorziet in het stimuleren van initiatieven die ertoe bijdragen dat het cultureel erfgoed van de gemeente (vanuit economisch perspectief) in stand gehouden wordt; een voorbeeld hiervan is de medesubsidiëring van de restauratie van de oude pottenbakkerij.

4. ERFGOEDVERORDENING

In dit hoofdstuk zijn opgenomen een paragraaf over de belangrijkste wijzigingen van de nieuwe erfgoedverordening ten opzichte van de oude (paragraaf 4.1); de nieuwe subsidieverordening zelf (paragraaf 4.2); en een artikelsgewijze toelichting op de nieuwe verordening (paragraaf 4.3).

4.1 Wijzigingen Erfgoedverordening 2010 t.o.v. monumentenverordening 1990

De "Monumentenverordening 1990" van de gemeente Gennep is destijds gebaseerd op het toen geldende VNG-model. Ook de voorgestelde nieuwe verordening is gebaseerd op het (inmiddels geactualiseerde) model van de VNG. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de oude situatie zijn:

- a. de mogelijkheid tot aanwijzing van een gemeentelijk monument zonder toestemming van de eigenaar;
- b. de uitbreiding van de verordening met een archeologische paragraaf;
- c. deregulering: voor minder ingrijpende wijzigingen van gemeentelijke en rijksmonumenten is niet langer een vergunning vereist, maar gelden alleen nadere regels;
- d. het schrappen van de aparte status van kerkelijke monumenten die krijgen dezelfde status als 'gewone' monumenten; en
- e. de gewijzigde opzet en samenstelling van de monumentencommissie.

Ad a. Het college krijgt de bevoegdheid een object aan te wijzen als gemeentelijk monument. Na afweging van alle betrokken belangen kan het college tot aanwijzing besluiten. De afweging van de belangen van de rechthebbende in relatie tot de te beschermen monumentale waarden moet uitdrukkelijk gemotiveerd in het besluit naar voren komen (de redengeving). De aanwijzing geeft geen recht op schadevergoeding. De aanwijzing verandert immers over het algemeen niets aan het bestaande gebruik van het monument. Een aanwijzing heeft echter wel gevolgen voor de mogelijkheden wat betreft het toekomstige gebruik van een monumentaal object. Immers, de als monumentaal aangewezen onderdelen mogen slechts met een vergunning (zie art. 10, tweede lid) of slechts op grond van de nadere regels (zie art. 10, derde lid) worden gewijzigd.

Ad b. De Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) is vanaf september 2007 in werking. Deze wet is een wijziging van de Monumentenwet 1988 en de artikelen van de Wamz zijn dan ook vanaf artikel 14 in de Monumentenwet opgenomen. Daarom is het logisch om ook op gemeentelijk niveau de monumenten- en archeologieverordening in één verordening te integreren. Verankering van de regelgeving op het gebied van de archeologie vindt ook plaats door stapsgewijze actualisering van de bestemmingsplannen waarbij ook de cultuurhistorische component (in de vorm van een archeologische paragraaf) steeds wordt meegenomen.

Ad c. In het VNG-model is getracht om de bestaande monumentenvergunning te vereenvoudigen door de mogelijkheid op te nemen dat het college nadere regels kan stellen (uitvoeringsrichtlijnen) waarmee de vergunningplicht (deels) komt te vervallen (zie ook pagina 28). De vergunningplicht voor andere, complexe wijzigingen wordt gehandhaafd. Dit is een analoge toepassing van wat op rijksniveau het Algemeen Positief Advies (APA) wordt genoemd: bepaalde (eenvoudige en vastomlijnde) wijzigingen aan een monument mogen op grond hiervan vrijwel altijd worden uitgevoerd zonder een instandhoudingbepaling te overtreden. De vergunningplicht voor andere, complexe wijzigingen wordt gehandhaafd. Door deze wijziging is de monumentenvergunningsprocedure voor gemeenten en rijk vereenvoudigd.

Gemeenten krijgen meer verantwoordelijkheid bij beslissing op vergunningaanvragen en een deskundige en onafhankelijke monumentencommissie is van grotere betekenis geworden.

Het is nodig om een begripsomschrijving van een 'beschermd rijksmonument' in de gemeentelijke monumentenverordening op te nemen. Dit is namelijk een voorwaarde voor het verkrijgen door het college van de bevoegdheid om vergunningen voor de wijziging en sloop van rijksmonumenten te verlenen. Op de vergunningverlening voor rijksmonumenten zijn de artikelen 11 tot en met 21 van de Monumentenwet 1988 van toepassing.

- Ad d. Kerkelijke monumenten zijn als aparte categorie weggelaten op grond van het feit dat de wijze van aanwijzing niet wezenlijk anders is dan voor reguliere (niet-kerkelijke) monumenten. De insteek van deze modelverordening is namelijk dat gemeenten overleg voeren met de eigenaar/gebruiker van het aan te wijzen object. Het bestaande (en wellicht ook toekomstige) gebruik van het object moet daarbij worden meegenomen, zodat op dit punt ook het wezenlijke belang van de godsdienstuitoefening kan worden geborgd. Een speciale regeling voor kerkelijke monumenten is daarmee niet noodzakelijk.
- Ad e. Het nieuwe wetsvoorstel over de beperking van de ministeriele adviesplicht bij monumentenvergunningen betekent dat iedere gemeente vanaf 2009 een verordening moet hebben en een monumentencommissie moet instellen. In de wetwijziging is de ontvlechting van posities van de raad en het college opgenomen. De taken van de monumentencommissie strekken zich uit over de monumentenverordening en de Monumentenwet 1988.

4.2 ERFGOEDVERORDENING 2010 gemeente Gennepe.

ERFGOEDVERORDENING 2010 gemeente Gennepe.

Gezien het voorstel van het College van 13 juli 2010,

Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet, de artikelen 12, 14, 15 en 38 van de Monumentenwet 1988 en de artikelen 2.1 en 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

besluit vast te stellen de 'Erfgoedverordening 2010 gemeente Gennepe'.

HOOFDSTUK 1. Algemeen

Artikel 1. Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

- a. gemeentelijk monument: een overeenkomstig deze verordening als beschermd gemeentelijk monument aangewezen:
 1. zaak, die van algemeen belang is wegens zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde;
 2. terrein dat van algemeen belang is wegens een daar aanwezige zaak bedoeld onder 1;
- b. gemeentelijke monumentenlijst: de lijst waarop zijn geregistreerd de overeenkomstig deze verordening als gemeentelijk monument aangewezen zaken of terreinen bedoeld in onderdeel a;
- c. beschermd monument: beschermd monument als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- d. monumentencommissie: de op basis van art.15 Monumentenwet 1988 ingestelde commissie met als taak het college op verzoek of uit eigen beweging te adviseren over de toepassing van de Monumentenwet 1988, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de verordening en het monumentenbeleid;
- e. gemeentelijke archeologische waardenkaart: 'Beleidsadvieskaart Gennepe 7 mei 2009' (Bijlage 1);
- f. landelijke Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden: landelijke kaart met een schaal van 1:50.000, die op basis van geomorfologische gegevens, de kans weergeeft op de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen, waarbij onderscheid wordt gemaakt in hoge, middelhoge, lage en zeer lage trefkans;
- g. provinciale Archeologische Monumentenkaart: topografische kaart van (delen van) het provinciale grondgebied, waarop archeologische monumenten en archeologische gebieden zijn aangegeven;
- h. archeologisch verwachtingsgebied: gebied, aangegeven op de archeologische waardenkaart, waarvan is aangegeven dat in bepaalde mate archeologische vondsten of sporen te verwachten zijn;
- i. waarde archeologie 2: grote kans op archeologische vondsten of informatie;
- j. waarde archeologie 3: gemiddelde kans op archeologische vondsten of informatie;
- k. waarde archeologie 4: kleine kans op archeologische vondsten of informatie;
- l. plan van aanpak: plan dat weergeeft hoe een archeologische uitvoerder de vragen zoals omschreven in het programma van eisen denkt te gaan beantwoorden;
- m. programma van eisen: programma dat door het college wordt vastgesteld en waarmee kaders worden gesteld voor het ontwerp en de uitvoering van archeologisch onderzoek.
- n. gemeentelijke beleidsadvieskaart: kaart behorende bij de archeologische paragraaf van het bestemmingsplan.
- o. bevoegd gezag: bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
- p. het college: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Gennepe.
- q. vergunning: een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, of 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.
- r. Wabo: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

HOOFDSTUK 2. Aanwijzing gemeentelijke monumenten

Artikel 2. Het gebruik van het monument

Bij de toepassing van deze verordening wordt rekening gehouden met het gebruik van het monument.

Artikel 3. De aanwijzing tot gemeentelijk monument

1. Het college kan, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende, een monument aanwijzen als gemeentelijk monument.
2. Voordat het college over de aanwijzing een besluit neemt, vraagt het college advies aan de monumentencommissie.
3. De aanwijzing kan geen monument betreffen dat is aangewezen op grond van artikel 3 van de Monumentenwet 1988 of dat is aangewezen op grond van de monumentenverordening van de provincie Limburg.

Artikel 4. Voorbescherming

Met ingang van de datum waarop de eigenaar van een monument de kennisgeving van het voornemen tot aanwijzing als beschermd gemeentelijk monument ontvangt tot het moment dat de aanwijzing en registratie als bedoeld in artikel 7 plaatsvindt, dan wel vaststaat dat het monument niet wordt geregistreerd, zijn de artikelen 10 tot en met 14 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 5. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

1. De monumentencommissie adviseert schriftelijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek van het college.
2. Het college beslist binnen twaalf weken na ontvangst van het advies van de monumentencommissie, maar in ieder geval binnen twintig weken na de adviesaanvraag.

Artikel 6. Mededeling aanwijzingsbesluit

De aanwijzing als bedoeld in artikel 3, eerste lid, wordt medegedeeld aan degenen die als zakelijk gerechtigden in de kadastrale legger bekend staan.

Artikel 7. Registratie op de gemeentelijke monumentenlijst

1. Het college registreert het gemeentelijke monument op de gemeentelijke monumentenlijst.
2. De gemeentelijke monumentenlijst bevat de plaatselijke aanduiding, de datum van de aanwijzing, de kadastrale aanduiding en een beschrijving van het gemeentelijke monument.

Artikel 8. Wijzigen van de aanwijzing

1. Het college kan al dan niet op aanvraag van een belanghebbende de aanwijzing wijzigen.
2. Artikel 3, tweede en derde lid, alsmede artikel 4, 5 en 6 zijn van overeenkomstige toepassing op het wijzigingsbesluit.
3. Indien de wijziging naar het oordeel van het college van ondergeschikte betekenis is, blijft overeenkomstige toepassing, als bedoeld in lid 2, achterwege.
4. De inhoud en de datum van de wijziging worden op de gemeentelijke monumentenlijst aangetekend.

Artikel 9. Intrekken van de aanwijzing

1. Indien het college de aanwijzing intrekt, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende zijn artikel 3, tweede lid, en artikelen 4 en 5 van overeenkomstige toepassing.
2. De aanwijzing wordt geacht ingetrokken te zijn, indien toepassing wordt gegeven aan artikel 3 van de Monumentenwet 1988.
3. De intrekking wordt op de gemeentelijke monumentenlijst geregistreerd.

HOOFDSTUK 3. Instandhouding van gemeentelijke monumentale zaken

Artikel 10. Instandhoudingbepaling

1. Het is verboden een gemeentelijk monument, als bedoeld in artikel 1, onder a, sub 1, te beschadigen of te vernielen.
2. Het is verboden zonder vergunning van het bevoegd gezag:
 - a. een gemeentelijk monument, als bedoeld in artikel 1, onder a, sub 1, af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;
 - b. een gemeentelijk monument, als bedoeld in artikel 1, onder a, sub 1, te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een dusdanige wijze, dat het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.
3. Het verbod en de vergunningplicht, als bedoeld in het tweede lid, gelden niet indien het college nadere regels stelt met betrekking tot de wijze waarop werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd.
4. Het bevoegd gezag verleent, met betrekking tot een monument met een religieuze bestemming, geen vergunning als bedoeld in het tweede lid, dan in overeenstemming met de eigenaar indien en voor zover het een vergunning betreft, waarbij wezenlijke belangen van de godsdienstuitoefening in het monument in geding zijn.

Artikel 11. De schriftelijke aanvraag

Een aanvraag als bedoeld in artikel 4.2 Besluit omgevingsrecht voor een vergunning als bedoeld in artikel 10 en de daarbij te overleggen gegevens en bescheiden worden enkelvoud ingediend.

Artikel 12. Termijnen advies en vergunningverlening

1. Het bevoegd gezag zendt onmiddellijk een afschrift van de ontvankelijke aanvraag om vergunning voor een gemeentelijk monument aan de monumentencommissie voor advies.
2. Binnen acht weken na de datum van verzending van het afschrift brengt de monumentencommissie schriftelijk advies uit aan het college.

Artikel 13. Weigeringsgronden

De vergunning kan slechts worden verleend indien het belang van de monumentenzorg zich daartegen niet verzet. Bij de beslissing houdt het bevoegd gezag rekening met het gebruik van het monument.

Artikel 14. Intrekken van de vergunning

De vergunning kan door het bevoegd gezag worden ingetrokken indien:

- a. blijkt dat de vergunning ten gevolge van een onjuiste of onvolledige opgave is verleend;
- b. de omstandigheden aan de kant van de vergunninghouder zich zodanig hebben gewijzigd, dat het belang van het monument zwaarder dient te wegen;

HOOFDSTUK 4. Rijksmonumenten

Artikel 15. Vergunning voor beschermd rijksmonument

1. Het bevoegd gezag zendt onmiddellijk een afschrift van de ontvankelijke aanvraag om vergunning voor een beschermd rijksmonument aan de monumentencommissie.
2. De monumentencommissie adviseert schriftelijk over de aanvraag binnen acht weken na de datum van verzending van het afschrift.
3. Bij overschrijding van de in het tweede lid genoemde termijn wordt de monumentencommissie geacht geadviseerd te hebben.

HOOFDSTUK 5. Instandhouding van archeologische terreinen

Artikel 16. Instandhoudingbepaling

1. Het is verboden om in een archeologisch monument, bedoeld in artikel 1, onder a, sub 2 of een archeologisch verwachtingsgebied, bedoeld in artikel 1, onder i, de bodem te verstoren.
2. Het verbod in lid 1 is niet van toepassing indien;
 - a. het een verstoring betreft die de grenzen niet overschrijdt die zijn opgenomen in de matrix van ondergrenzen als vermeld in Bijlage 2.
 - b. in het geldend bestemmingsplan bepalingen zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg.
 - c. in een wijzigingsplan, een uitwerkingsplan, een binnenplanse ontheffing, nadere eisen, een projectbesluit, een tijdelijke ontheffing of een buitenplanse ontheffing als bedoeld in de artikelen 3.6, 3.10, 3.22 of 3.23 van de Wet ruimtelijke ordening voorschriften zijn opgenomen omtrent archeologische monumentenzorg.
 - d. het college nadere regels stelt met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden die leiden tot een verstoring van een archeologisch monument of archeologisch verwachtingsgebied als aangegeven op de archeologische beleidskaart van de gemeente Gennep.
 - e. een rapport is overlegd waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein naar het oordeel van bevoegd gezag in voldoende mate is vastgesteld en waaruit blijkt dat:
 - het behoud van de archeologische waarden in voldoende mate kan worden geborgd; of
 - de archeologische waarden door de verstoring niet onevenredig worden geschaad; of
 - in het geheel geen archeologische waarden aanwezig zijn.

Artikel 17. Procedure

De bepalingen uit artikel 11, 12, 13 en 14 zijn van overeenkomstige toepassing op de bepalingen uit artikel 16, tweede lid, onder e, en artikel 17, eerste lid, onder b.

HOOFDSTUK 7 Overige bepalingen

Artikel 18. Tegemoetkoming in schade

Indien en voor zover blijkt dat een belanghebbende schade lijdt of zal lijden, die redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven, kent het college hem op zijn aanvraag een naar billijkheid te bepalen schadevergoeding toe, indien de schade in relatie staat tot:

- a. de weigering van het college een vergunning als bedoeld in artikel 10 te verlenen;
- b. de voorschriften door het college verbonden aan een vergunning als bedoeld in artikel 10;
- c. de door het college nader te stellen regels als bedoeld in artikel 10, derde lid;
- d. de door het college nader te stellen regels als bedoeld in artikel 16, tweede lid, onder d.

Artikel 19 Strafbepaling

Degene, die handelt in strijd met het derde lid van artikel 10 en artikel 16, eerste lid, onder b van deze verordening, wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van ten hoogste drie maanden.

Artikel 20. Toezichthouders

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast: de toezichthouders van de gemeente Gennep.
 - a. Met betrekking tot zakelijke documenten als bedoeld in artikel 1, onder a, sub 1:

- b. Met betrekking tot monumentale terreinen als bedoeld in artikel 1, onder a, sub 2;
2. Voorts zijn met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening belast de bij besluit van het college dan wel de burgemeester aan te wijzen personen: de toezichthouders van de gemeente Gennepe.

HOOFDSTUK 8. Slotbepalingen

Artikel 21. Intrekken oude regeling

De Verordening 'Monumentenverordening 1990' wordt ingetrokken.

Artikel 22. Overgangsrecht

1. De op grond van de onder artikel 22 ingetrokken Monumentenverordening aangewezen en geregistreerde gemeentelijke monumenten, worden geacht aangewezen en geregistreerd te zijn overeenkomstig de bepalingen van deze verordening.
2. Aanvragen om vergunning die zijn ingediend vóór de inwerkingtreding van deze verordening worden afgehandeld met inachtneming van de in artikel 22 ingetrokken verordening.

Artikel 23. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 oktober 2010.

Artikel 24. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als 'Erfgoedverordening 2010 Gemeente Gennepe'.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 27-09-2010.

Gennepe,

Datum,

Voorzitter,

Griffier,

3.3 Artikelsgewijze toelichting Erfgoedverordening 2010

A. Algemene toelichting

Gelet op het project Deregulering VNG-modelverordeningen en de verplichtingen die voortvloeien uit de Wet op de archeologische monumentenzorg van september 2007, alsmede de feitelijke samenhang tussen monumenten en archeologie, is de model Erfgoedverordening in 2008 aangevuld met een archeologisch deel en heeft een vereenvoudiging van de model Erfgoedverordening in het kader van deregulering plaatsgevonden. De huidige wijziging van de model Erfgoedverordening houdt verband met de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna te noemen: Wabo), de Invoeringswet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna te noemen: Invoeringswet Wabo), het Besluit omgevingsrecht (hierna te noemen: Bor) en de Regeling omgevingsrecht (hierna te noemen: Mor) per 1 januari 2010.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

De Wabo regelt de omgevingsvergunning die in de plaats komt van een reeks vergunningen, ontheffingen of toestemmingen voor het realiseren van een fysiek project. De meest bekende daarvan zijn:

- de bouwvergunning;
- de aanlegvergunning;
- de sloopvergunning;
- de monumentenvergunning;
- de milieuvergunning;
- de kapvergunning.

De Wabo beoogt tegemoet te komen aan het belang van een snelle dienstverlening. Het bevorderen van de tijdige besluitvorming vormt hiervan een onderdeel.

Eén aanvraag; één bevoegd gezag; één loket

De centrale gedachte bij de ontwikkeling van de Wabo is de "één loket gedachte". Dit houdt in dat de aanvrager vanaf een nader te bepalen moment in 2010 één omgevingsvergunning hoeft aan te vragen voor zijn project. De aanvrager geeft aan op welke activiteiten (bouw, aanleg, sloop enz.) zijn aanvraag betrekking heeft. Voor de erfgoedverordening betekent dit dat bijvoorbeeld de omgevingsvergunning voor het bouwen en de omgevingsvergunning voor monumenten in één verzoek worden aangevraagd.

De omgevingsvergunning wordt vervolgens door één bevoegd gezag beoordeeld en doorloopt één procedure. De beslissing op de aanvraag kent ook één procedure van rechtsbescherming.

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is in de meeste gevallen het College van burgemeester en wethouders van de gemeente waar het project zal worden verricht. Het bevoegd gezag is integraal verantwoordelijk voor het te nemen besluit en is tevens belast met de bestuursrechtelijke handhaving.

In het Bor worden een aantal uitzonderingen op deze hoofdregel gemaakt. Dit is het geval als sprake is van een nationaal of provinciaal belang. Een minister dan wel het College van gedeputeerde staten wordt in deze gevallen als het bevoegde gezag aangewezen.

Toestemmingsstelsels

Er bestaan verschillende methoden om de toestemmingstelsels (=vergunning en ontheffing) te integreren in de omgevingsvergunning. De toestemmingstelsels die altijd zien op plaatsgebonden activiteiten zijn volledig in de Wabo geïntegreerd; de bestaande toestemmingstelsels in de betreffende wetten of verordeningen vervallen. Het gaat om een procedurele integratie van de verschillende toestemmingstelsels. De inhoudelijke beoordeling vindt gecoördineerd plaats. Dit betekent dat de verschillende toetsingskaders niet zijn geïntegreerd. Het toetsingskader van de Wabo bestaat derhalve uit een optelling van de afzonderlijke toetsingskaders. Deze verschillende toetsingskaders wegen allen even zwaar.

De procedure

In de Wabo is onderscheid gemaakt tussen de reguliere voorbereidingsprocedure en de uitgebreide voorbereidingsprocedure. Slechts op een enkel punt is voor deze beide procedures afgeweken van de reguliere- en de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure van de Awb.

Wanneer voor een project meerdere toestemmingen uit de Wabo nodig zijn wordt door de aanvrager één aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend. De aanvrager kan er echter ook voor kiezen zijn project op te delen in deelprojecten en voor elk van die deelprojecten een afzonderlijke omgevingsvergunning aan te vragen. Het moet gaan om een onderdeel van het project dat fysiek te scheiden is van de andere onderdelen van het totale project. Een omgevingsvergunning voor een deelproject geeft de bevoegdheid het deelproject ook daadwerkelijk al uit te voeren. Hieraan bestaat bijvoorbeeld behoefte bij een project waarbij voor de nieuwbouw van woningen grond bouwrijp gemaakt moet worden en/of enkele oude opstallen gesloopt moeten worden wat door verschillende partijen wordt uitgevoerd. De omgevingsvergunning voor het bouwrijp maken en/of het slopen

van opstallen kan aangevraagd worden en de werkzaamheden kunnen na het verlenen van dit gedeelte van de omgevingsvergunning ook starten. Vervolgens kan een omgevingsvergunning voor de bouw van de woningen worden aangevraagd. Het gaat om verschillende besluiten waartegen een afzonderlijke rechtsbeschermingsprocedure open staat.

Daarnaast heeft de aanvrager de mogelijkheid om een gefaseerde omgevingsvergunning aan te vragen. Hij bepaalt zelf welke activiteit wordt gefaseerd. De beoordeling in de eerste fase is erop gericht te onderzoeken of één van de door de aanvrager voorgenomen activiteiten, bijvoorbeeld het oprichten en inwerking hebben van een inrichting, kan worden verricht en dus een gerede kans heeft om een omgevingsvergunning te krijgen. Het betreft een volledige toetsing. Tenuitvoerlegging van een omgevingsvergunning is pas mogelijk nadat ook een omgevingsvergunning tweede fase is verleend en een volledige vergunning is verkregen. De tweede fase omgevingsvergunning bevat de noodzakelijke toestemmingen die niet in een eerste fase zijn vergund. Door aanvraag van een omgevingsvergunning eerste fase kan een financieel risico voor de aanvrager worden beperkt. Hij hoeft in dit geval nog niet aan alle indieningsvereisten te voldoen. Het rechtsgevolg van een eerste fase-beschikking is dat bij de beoordeling van de gedetailleerde aanvraag voor de overige activiteiten (de tweede fase-aanvraag) niet meer getoetst wordt aan de criteria van de eerste fase. De eerste fase-beschikking komt te vervallen indien niet binnen drie jaar nadat deze beschikking is genomen een aanvraag voor een tweede fase-beschikking is ingediend. Beide beschikkingen treden te zamen in werking. Tegen beide beschikkingen staat rechtsbescherming op grond van de Awb open.

Informatie over de omgevingsvergunning

Er is een kennisplein omgevingsvergunning: <http://omgevingsvergunning.vrom.nl>. hierop vindt u tal van brochures over de omgevingsvergunning. Als u nog geen beeld hebt van wat er allemaal verandert, geven wij u in overweging de volgende informatie te lezen:

- Infoblad De omgevingsvergunning (september 2008);
- Handreiking Afstemming omgevingsvergunning: -afstemmen op; afstemmen met – (augustus 2008; een online product).

De Wabo en de Erfgoedverordening

De monumentenvergunning uit de model-erfgoedverordening integreert volledig in de omgevingsvergunning, omdat het om plaatsgebonden activiteiten gaat. Daarom is in artikel 2.2 van de Wabo bepaald dat het verboden is zonder een omgevingsvergunning een krachtens een verordening aangewezen monument te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen of te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze waarop het wordt ontsierd of in gevaar wordt gebracht. Een extra overweging voor het volledig integreren van de monumentenvergunning in de omgevingsvergunning is dat de verlening van de monumentenvergunning in de praktijk vaak samenliep met de verlening van de bouwvergunning of de aanlegvergunning. Er is voor gekozen om de instandhoudingsvergunning van archeologische terreinen op grond van artikel 2.2, tweede lid, Wabo aan te haken bij de omgevingsvergunning (facultatieve integratie). Zolang gemeentelijke bestemmingsplannen nog niet 'Malta-proof' zijn, kan op deze wijze in de omgevingsvergunning bescherming aan archeologische waarden in de bodem worden geboden bij de realisatie van een fysiek project.

De model-erfgoedverordening bevat de mogelijkheid om nadere regels te stellen. De Wabo ziet op vergunningen en ontheffingen en niet op nadere regels. Het College blijft hiervoor het bevoegd gezag. Het inhoudelijke toetsingskader van de omgevingsvergunning inzake de gemeentelijke monumenten is in de verordening bepaald.

Voor het overige is bij het opstellen van deze modelverordening rekening gehouden met de 'Aanwijzingen voor de decentrale regelgeving'. Ook in dit nieuwe model zijn de bepalingen van de Monumentenwet 1988 en de daarin gekozen systematiek als uitgangspunt genomen. In de verordening zijn geen bepalingen opgenomen met betrekking tot de gemeentelijke beschermde stads- en dorpsgezichten, ondanks dat hiervan in de gemeentelijke praktijk wel gebruik wordt gemaakt. In een voorgaand dereguleringstraject zijn deze artikelen gesneuveld, aangezien het instrument hoge administratieve lasten bij burgers genereert. In het verlengde van het dereguleringsproject in 2007 is er thans voor gekozen om deze bepalingen daarom niet opnieuw in de modelverordening op te nemen. Het staat gemeenten uiteraard vrij om het VNG-model op dit en op andere onderdelen zelf aan te vullen.

B. Artikelsgewijze toelichting

Hoofdstuk 1. Algemeen

Artikel 1. Begripsbepalingen

Sub a

Bij de omschrijving van het begrip 'gemeentelijk monument' is, met uitzondering van de 50-jaar grens, aansluiting gezocht bij de omschrijving van een monument in de Monumentenwet 1988. De cultuurhistorische waarde is volgens de Memorie van Toelichting de aan een bouwwerk of gebied toegekende waarde, gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan en het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis van dat bouwwerk of dat gebied

heeft gemaakt. Dit is een zo ruime omschrijving dat het ook betrekking kan hebben op zaken en gebieden met een geschiedkundige en of bouwhistorische waarde. Het begrip 'terreinen', als bedoeld in sub 2 van artikel 1, dient ruim te worden uitgelegd. Hoofdzakelijk betreft het locaties waar archeologische waarden in de bodem (kunnen) zitten, maar daarnaast kan het bijvoorbeeld ook gaan om parken, tuinen en een perceel met een of meer bomen. Het is niet vereist dat op het terrein ook een bouwkundig monument voorkomt om over een gemeentelijk monument te kunnen spreken. Een 'zaak' is immers een veel ruimer begrip.

Omdat de 50-jaargrens voor rijksmonumenten niet voor gemeentelijke monumenten is overgenomen, biedt de verordening ook de mogelijkheid om monumenten die (nog) niet op de rijksmonumentenlijst zijn geplaatst omdat ze 'te jong zijn', al op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen.

Uitgangspunt in deze verordening is dat onder het begrip 'zaak' alleen onroerende zaken worden verstaan. Immers, het effectueren van de bescherming vormt een probleem, aangezien roerende monumenten meestal eenvoudig kunnen worden verplaatst en daardoor ongemerkt over de gemeentegrens en daarmee buiten de werking van de verordening worden gebracht. Zaken die naar hun aard onroerend zijn, zoals een kerkorgel, kunnen wel de beschermde status krijgen, op basis van de redengevende omschrijving. Met het voorgaande in het achterhoofd is het echter aan gemeenten zelf om met de verordening ook roerende monumenten aan te wijzen. Daarnaast is het ook mogelijk dat gemeenten door middel van aanvullende regelgeving voorkomen dat cultuurhistorische voorwerpen, die als gemeentelijk monument zijn aangewezen, buiten de gemeentegrenzen verdwijnen. Controle en handhaving van deze regelgeving zijn echter nauwelijks mogelijk.

Sub b

Dit betreft de lijst waarop de gemeente de overeenkomstig de verordening aangewezen monumenten registreert. Het plaatsen op de monumentenlijst heeft geen rechtsgevolg. Het betreft slechts een administratieve handeling. Voorafgaand aan de plaatsing op de lijst is het de aanwijzing tot gemeentelijk monument die rechtsgevolg beoogt. Het is inzichtelijker om de aanwijzing en de plaatsing op de lijst uit elkaar te trekken. Zie ook de toelichting op artikel 3, lid 1, en artikel 7.

Sub c

Het is nodig om een begripsomschrijving van een 'beschermd rijksmonument' in de Erfgoedverordening op te nemen. Deze verordening is namelijk een voorwaarde voor het verkrijgen door het bevoegd gezag van de bevoegdheid om vergunningen voor de wijziging en sloop van rijksmonumenten te verlenen. Op de vergunningverlening voor rijksmonumenten zijn met name de artikelen 11 tot en met 21 van de Monumentenwet 1988 van toepassing.

Sub d

Sinds de komst van de Wet dualisering gemeentebestuur in 2002 kan elk bevoegd orgaan in de gemeente (raad, College en burgemeester) zelf zijn commissies instellen. De monumentencommissie is een commissie die adviseert aan het bevoegd gezag. In de Erfgoedverordening wordt door de raad bepaald dat een monumentencommissie advies moet uitbrengen aan het bevoegd gezag. Dit vloeit voort uit de Monumentenwet 1988. In artikel 15 van deze wet is bepaald dat de gemeente in een verordening de inschakeling van een commissie moet regelen die adviseert aan het bevoegd gezag over aanvragen van vergunningen als bedoeld in artikel 11 van de Monumentenwet 1988. De wetgever geeft hier dus aan dat het College in dit geval geen keuzevrijheid heeft ten aanzien van het instellen van een commissie. Het instellen van de monumentencommissie door het College moet door middel van een apart collegebesluit. Er bestaat geen modelbesluit voor het instellen van een (monumenten) commissie door het College. Wij adviseren het College bij het besluit tot instellen van een monumentencommissie gebruik te maken van de VNG-modelverordening op de raadscommissie. Deze verordening is te downloaden via de databank van de Sdu Uitgevers, www.modelverordeningen.nl. De taken van de monumentencommissie strekken zich uit over de Erfgoedverordening en de Monumentenwet 1988. Door de monumentencommissie in deze begripsomschrijving bevoegd te verklaren over de toepassing van de Monumentenwet 1988 te adviseren aan het bevoegd gezag, is voldaan aan het vereiste, genoemd in artikel 15 van de Monumentenwet 1988. Mocht een gemeente niet over een monumentenbeleid beschikken, dan moet dit niet in de bepaling opgenomen worden. Overigens kan de monumentencommissie worden gecombineerd met een welstandscommissie.

Sub n

De gemeentelijke beleidsadvieskaart kan een praktische oplossing bieden in het geval dat nog geen Malta-proof bestemmingsplan is vastgesteld. In dat geval kunnen gebieden op een dergelijke beleidsadvieskaart worden opgenomen, indien blijkt dat daar op grond van gemeentelijk historisch onderzoek mogelijk archeologische sporen in de bodem kunnen worden aangetroffen.

Sub o

Zoals ook in de algemene toelichting is aangegeven is de hoofdregel dat burgemeester en wethouders van de gemeente waar het monument zich bevindt het bevoegd gezag is. Op grond van artikel 2.4, vierde lid, Wabo kan de Minister van VROM, indien dit noodzakelijk wordt geacht ter bescherming van het algemeen belang, als

bevoegd gezag worden aangemerkt. Deze bepaling is vooral in het leven geroepen indien de totstandkoming van het Bor op zich laat wachten.

In het Bor worden in hoofdstuk 3 uitzonderingen gemaakt op deze hoofdregel. Voor specifieke gevallen is het College van gedeputeerde staten (artikelen 3.1, 3.3 en 3.4 Bor) dan wel een minister (artikelen 3.2, 3.3 Bor) het bevoegde gezag. Het gaat hierbij voornamelijk om projecten waarbij provinciale- en nationale ruimtelijke belangen in het geding zijn. Naar verwachting zullen deze gevallen niet veel voorkomen.

Het College van gedeputeerde staten en een minister kunnen bevoegd gezag zijn voor de vergunning uit artikel 10 indien deze vergunning onderdeel uitmaakt van een omgevingsvergunning welke is genoemd in hoofdstuk 3 van het Bor en waarvoor het College van gedeputeerde staten dan wel een minister als bevoegd gezag zijn aangewezen.

De overige begripsbepalingen zijn in hun definitie al ruim omschreven, zodat deze geen nadere toelichting behoeven. Wat nog wel een nadere toelichting behoeft is het bouwhistorisch onderzoek. Dit begrip was al bij de vorige gedereguleerde verordening geschrapd :

- het bouwhistorisch onderzoek; deze rapportage maakt formeel niet langer deel uit van de verordening (het oude artikel 3, waarin was bepaald dat het College ten behoeve van de aanwijzing tot monument een bouwhistorisch onderzoek kon laten verrichten). Bij de aanwijzing tot monument kan de eigenaar/gebruiker echter niet gedwongen worden een dergelijk onderzoek te verrichten, voornamelijk vanwege de kosten. Daarnaast is dwang ook niet mogelijk wegens het ontbreken van de mogelijkheid om binnen te kunnen treden puur in het geval dat een dergelijk onderzoek gewenst is. Bij niet-woningen is dat wel mogelijk, maar bij woningen is binnentreden gebonden aan het Huisvrederecht. De strenge eisen die hieraan verbonden zijn, maken het niet mogelijk dat voor slechts een bouwhistorisch onderzoek bij de aanwijzing tot monument wordt binnentreden. Dat is wezenlijk anders dan wanneer wordt binnentreden in het kader van toezicht op de naleving van de verordening. Het ontbreken van de mogelijkheid om een bouwhistorisch onderzoek bij de aanwijzing af te dwingen kan worden ondervangen nadat een woning is aangewezen tot monument. De voorwaarden die de gemeente betreffende de afhandeling van aanvragen om een beschikking (in casu de monumentenvergunning) op grond van artikel 4:5 Awb kan stellen, bieden voldoende houvast. Argument hierbij is dat inzicht in de cultuurhistorische waarde van een gebouw bij de beoordeling van de aanvraag tot wijziging van een monument van belang is. De gemeente bepaalt dan dat (de uitkomst van) een bouwhistorisch onderzoek tot de noodzakelijke gegevens behoort om tot een beoordeling van de aanvraag te komen. Hierbij moet wel sprake zijn van evenredigheid wat betreft de omvang van de wijziging van het monument in relatie tot de omvang van het onderzoek en de daaraan verbonden kosten. Deze bepaling uit de Awb maakt het daarmee niet noodzakelijk dat het laten verrichten van een bouwhistorisch onderzoek in de verordening opgenomen hoeft te worden.

Ook de nieuwe systematiek van de modelverordening, voortvloeiend uit het dereguleringstraject en gebaseerd op het stellen van nadere regels, maakt het gebruik van het historisch bouwonderzoek een te zwaar instrument. Immers, de nadere regels in het derde lid van artikel 10 vragen om een vereenvoudigde aanpak bij lichte wijzigingen aan een monument (het draait hier feitelijk om de gevolgen die de aanwijzing heeft op reguliere onderhoudswerkzaamheden). Het zou noch proportioneel noch evenredig zijn om bij een dergelijke vereenvoudigde aanpak een bouwhistorisch onderzoek verplicht te stellen. Het niet langer verplicht stellen doet echter niets af aan het intrinsieke belang van bouwhistorisch onderzoek.

Hoofdstuk 2. Aanwijzing gemeentelijke monumenten

De Wabo is niet van toepassing op dit hoofdstuk. De Wabo ziet alleen op toestemmingstelsels (vergunningen en ontheffingen). Hierdoor blijft het College van burgemeester en wethouders bevoegd gezag betreffende de aanwijzing van gemeentelijke monumenten.

Artikel 2. Het gebruik van een monument

Het betreft vooral de gebruiksmogelijkheden die de eigenaar/gebruiker zelf aan het object toekent. Deze gebruiksmogelijkheden slaan op de constructie en de ligging van het object, maar ook het feitelijke gebruik van het object zelf.

Artikel 3. De aanwijzing tot gemeentelijk monument

Lid 1

De aanwijzing tot gemeentelijk monument en het plaatsen op de monumentenlijst zijn twee zaken met verschillend rechtsgevolg. De aanwijzing heeft rechtsgevolg, het daarna registreren op de gemeentelijke monumentenlijst is slechts een administratieve handeling.

Het besluit tot aanwijzing is een discretionaire bevoegdheid van het College. Na afweging van alle betrokken belangen kan tot aanwijzing worden besloten. De afweging van de belangen van de rechthebbende ten opzichte van de te beschermen monumentale waarden moet uitdrukkelijk gemotiveerd in het besluit naar voren komen (de redengeving). De aanwijzing geeft geen recht op schadevergoeding. De aanwijzing verandert immers over het algemeen niets aan het bestaande gebruik van het monument.

Een aanwijzing heeft echter wel gevolgen voor de mogelijkheden wat betreft het toekomstige gebruik van een monumentaal object. Immers, de monumentaal aangewezen onderdelen mogen slechts met een vergunning (zie art. 10, tweede lid) of slechts op grond van de nadere regels (zie art. 10, derde lid) worden gewijzigd. Het wijzigen van niet-monumentale onderdelen is alleen vergunningvrij wanneer ook geen omgevingsvergunning voor het bouwen is vereist. Om deze, weliswaar toekomstige, last voor de burger in te perken, dient bij de aanwijzing in de redengevende omschrijving zorgvuldig bekeken te worden wat wel en wat niet van het object tot monumentaal beschermingswaardig onderdeel wordt aangewezen en voor welk deel een vergunningplicht achterwege kan blijven. Mogelijke afweging kan zijn om alleen de vanuit openbare ruimten zichtbare bijzondere onderdelen tot monument aan te wijzen, zodat bijvoorbeeld voor wijzigingen aan de achterkant en het interieur in dat geval geen omgevingsvergunning voor monumenten is vereist maar bijvoorbeeld alleen een omgevingsvergunning voor het bouwen.

Lid 2

Het College moet het advies inwinnen van de monumentencommissie als bedoeld onder artikel 1, sub d. De verordening bindt het advies niet aan bepaalde voorschriften over vorm en inhoud. Een regeling die de taak en werkwijze van de monumentencommissie bepaalt, is daarvoor de aangewezen plaats.

In de verordening is geen bepaling opgenomen dat voordat het College over een aanwijzing een besluit neemt de aanvrager en andere belanghebbenden worden gehoord. Dit is namelijk al geregeld in (de artikelen 4:8 en 4:9 van) de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Lid 3

Monumenten die op grond van een aanwijzing door het Rijk of provincie al op een monumentenlijst zijn geplaatst, komen niet voor aanwijzing als gemeentelijk monument in aanmerking.

Artikel 4. Voorbescherming

Dit artikel regelt de voorbescherming voor toekomstige gemeentelijke monumenten, zoals die ook voor rijksmonumenten geldt. Dat betekent dat in de periode van kennisgeving van het voornemen van het College om een monument op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen tot het daadwerkelijke aanwijzingsbesluit (dit kan ook een afwijzing zijn), de artikelen 10 tot en met 14 van deze verordening van toepassing zijn. Dat betekent onder andere dat een monument tijdens de aanwijzingsprocedure tot beschermd gemeentelijk monument niet mag worden afgebroken, gewijzigd, verplaatst (etc.) zonder een omgevingsvergunning voor monumenten of anders dan de bij nadere regels opgestelde wijze. Het gebruik van de voorbeschermingsprocedure is gebonden aan een motivatieplicht, aangezien hieraan voor de eigenaar/gebruiker financiële consequenties zijn verbonden. Immers, gedurende de voorbescherming dienen bouwactiviteiten te worden opgeschort.

Het invoeren van de voorbescherming van een object is een publiekrechtelijke beperking en een beperkingenbesluit in de zin van artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b, sub 5 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Daarmee is ook onder andere artikel 13 van deze wet van toepassing wat betreft de aansprakelijkheid van gemeenten voor geleden schade. Daarom moet een gemeente gegronde redenen kunnen aanvoeren voor het invoeren van de voorbescherming. Zie hiertoe ook de toelichting bij artikel 6 van deze verordening.

Artikel 5. Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

In dit artikel worden de termijnen genoemd waarbinnen de monumentencommissie moet adviseren (lid 1) en het College een beslissing moet nemen (lid 2). Door de besluitvorming aan een termijn te binden, weten alle belanghebbenden waar ze aan toe zijn. In het kader van de vermindering van administratieve lasten dient goed nagedacht te worden over de specifieke invulling met betrekking tot de duur van de termijnen. Over het algemeen geldt hoe korter de termijnen zijn, des te minder zijn de administratieve lasten voor de burger.

Het bepaalde in lid 2 heeft tot gevolg dat, wanneer de monumentencommissie niet tijdig adviseert, het College de volgende keuze kan maken: zonder advies een beslissing nemen, of besluiten om een (te laat uitgebracht advies als bedoeld in het eerste lid) toch in hun overwegingen te betrekken. Als het College niet tijdig beslist, is op grond van de Awb sprake van een fictieve weigering. Ingevolge artikel 6:2 staat voor de aanvrager dan de mogelijkheid van bezwaar of administratief beroep open die ook tegen een reëel besluit open zou staan.

Het artikel bevat geen bepalingen over bekendmaking van het besluit, omdat de Awb dat afdoende regelt (afdeling 3.6).

Artikel 6. Mededeling aanwijzingsbesluit

De ontvangst van de (veelal aangetekende) mededeling (zijnde een afschrift van de inschrijving) van het College is voor alle aan het monumentale object verbonden zakelijk gerechtigden van essentieel belang. De kenbaarheid van de aanwijzing tot monumentaal object is ook te herleiden tot artikel 1, onder a, sub 1 juncto artikel 1, onder b,

sub 6 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Daarmee zijn de voorschriften uit deze wet ook van toepassing op een aanwijzingsbesluit als bedoeld in artikel 6 van deze verordening. Dit artikel regelt overigens niet specifiek dat de aanwijzing wordt bekendgemaakt aan de eigenaar en de aanvrager, omdat de Awb dat al bepaalt (afdeling 3.6). Indien artikel 4:8 Awb is toegepast (horen van geadresseerde en derdebelanghebbenden) dan dienen de betrokkenen op grond van het bepaalde in artikel 3:43 Awb eveneens een mededeling te ontvangen.

Artikel 7. Registratie op de gemeentelijke monumentenlijst

De registratie van de aanwijzing is een administratieve handeling (en geen besluit). De bedoeling van de bij te houden monumentenlijst is om een ieder snel inzicht te geven in welke zaken als gemeentelijk monument zijn aangewezen en de redengeving daartoe. Wat betreft dit laatste aspect zij tevens verwezen naar de toelichting bij artikel 3, eerste lid (aanwijzing).

Artikel 8. Wijziging van de aanwijzing

Op grond van dit artikel is het mogelijk om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten te wijzigen (lid 1). Hiervoor geldt dezelfde voorbereidingsprocedure als voor de aanwijzing zelf (lid 2), tenzij de wijziging van ondergeschikte betekenis is (lid 3). Wijzigingen van de aanwijzing worden doorgevoerd op de gemeentelijke monumentenlijst (lid 4).

Artikel 9. Intrekken van de aanwijzing

Dit artikel geeft de mogelijkheid om de aanwijzing van gemeentelijke monumenten in te trekken (lid 1). Voor intrekking van de aanwijzing is het advies van de monumentencommissie nodig, tenzij sprake is van spoedeisende gevallen (lid 2). Monumenten op de gemeentelijke monumentenlijst waarvan de aanwijzing is ingetrokken (omdat ze zijn gesloopt of anderszins volledig teloor gegaan), worden door het College van de monumentenlijst gehaald. Naast de registratie regelt lid 3 dat monumenten niet dubbel aangewezen en geregistreerd kunnen zijn in het geval dat het object ook als rijks- of provinciaal monument is aangewezen en geregistreerd. In dat geval vervalt de gemeentelijke aanwijzing en registratie als monument. Ook is het mogelijk dat de provinciale Erfgoedverordening dit zelf regelt.

Het kan zinvol zijn om voor een gebouw, waarvoor een aanvraag tot intrekking van de aanwijzing loopt een (uitvoerige) documentatie te eisen. Enerzijds kan deze voor een goede afweging van de aanvraag dienen, anderzijds wordt het gebouw voorafgaand aan de sloop voor de lokale geschiedenis gedocumenteerd.

Hoofdstuk 3. Instandhouding van gemeentelijke monumentale zaken

Artikel 10. Instandhoudingsbepaling

De verbodsbepaling in het eerste lid van artikel 10 vertoont gelijkheid met artikel 11 lid 1 van de Monumentenwet 1988. De artikelen 11 tot en met 21 van de Wet juncto artikel 15 van deze verordening regelen de vergunningverlening voor de wijziging van rijksmonumenten door het College. In dit artikel gaat het daarom alleen over gemeentelijke monumenten. Ten aanzien van de omgevingsvergunningaanvraag voor gemeentelijke monumenten is van belang dat het verkrijgen van gegevens en ontbrekende gegevens geregeld is in de Awb (artikel 4:2 respectievelijk 4:5 en 4:15). In het kader van de Wabo dient de gemeente een aanvraag langs elektronische weg mogelijk te maken. Een schriftelijke aanvraag wordt ingediend met behulp van een door de Minister van VROM vastgesteld formulier.

De Mor voorziet in nadere regels met betrekking tot de indieningsvereisten voor de aanvragen voor een omgevingsvergunning. In paragraaf 4.2 van de Mor zijn specifieke indieningsvereisten opgenomen voor activiteiten met betrekking tot monumenten. De aard, de omvang en de locatie van de werkzaamheden bepalen welke indieningsvereisten gelden. Het bevoegd gezag heeft niet de mogelijkheid van deze indieningsvereisten af te wijken. In het kader van de vermindering van administratieve lasten voor burgers en bedrijven dienen de indieningsvereisten bij de vergunningaanvraag zo beperkt mogelijk gehouden te worden. Zo kan het overleggen van bouwtekeningen worden beperkt tot 1 exemplaar.

In lid 3 van artikel 10 wordt de mogelijkheid geschapen voor het College om nadere regels te stellen die in de plaats kunnen worden gesteld van het verbod uit het eerste lid en de vergunningplicht uit het tweede lid. De Wabo ziet alleen op vergunningen en ontheffingen. Deze bepaling over het stellen van nadere regels valt daarom buiten de Wabo. Het College blijft hiervoor het bevoegde gezag. Het zal hierbij over het algemeen gaan om wijzigingen aan gemeentelijke monumenten die niet van ingrijpende aard zijn. Voornamelijk het reguliere onderhoud kan in vastomlijnde regels worden opgenomen, zodat burgers niet voor relatief eenvoudige wijzigen (bijvoorbeeld met betrekking tot kleurstelling of het gebruik van identieke materialen) worden geconfronteerd met een vergunningprocedure. In deze nadere regels kunnen dan expliciet die situaties worden benoemd waarin de burger geen vergunning hoeft aan te vragen. Indien echter duidelijk is wat het toetsingskader is voor grote (niet-reguliere) wijzigingen aan een monument, kan ook dit toetsingskader in algemene regels worden opgenomen, zodat burgers nog minder met administratieve lasten worden geconfronteerd.

In de nadere regels (uitvoeringsrichtlijnen of programma's van eisen) kunnen de uitgangspunten, functionele toetsen en aanwijzingen in het kader van de monumentenzorg worden opgenomen. Hierbij dient de bouwkundige en monumentale kwaliteit (behoudtechnische optiek) voorop te staan. Voorts staat het voeren van (voor)overleg

centraal bij dit artikel, zodat maatwerk kan worden geleverd. Praktisch gezien gaat een medewerker monumentenzorg van de gemeente, op locatie en gezamenlijk met de initiatiefnemer, onderzoeken welke aanpassingen mogelijk zijn aan de hand van de algemene regels, zodat de monumentale waarde van het object niet of zo min mogelijk wordt aangetast.

In lid 4 is de bepaling betreffende de religieuze monumenten teruggeplaatst. Is er sprake van een vergunning voor het monument dan is overeenstemming tussen de eigenaar en de vergunningverlener nodig. Overleg en overeenstemming betreffen de wezenlijke belangen van de godsdienstuitoefening in het religieuze monument. Dat betekent dat voor bijvoorbeeld een pastorie of catechisatieruimte deze bepaling dan ook niet geldt.

Artikel 11. De schriftelijke aanvraag

Een aanvraag voor een omgevingsvergunning kan op grond van het Bor zowel digitaal als op papier worden ingediend. Bedrijven kunnen echter in beginsel uitsluitend een aanvraag langs elektronische weg indienen. Voor kleine bedrijven kan hiervoor een uitzondering worden gemaakt.

Het Bor bepaalt dat in het kader van de vermindering van de administratieve lasten voor burgers en bedrijven het bevoegd gezag bij een schriftelijke aanvraag maar maximaal 4 exemplaren van de aanvraag en de daarbij behorende bescheiden mag opvragen. In bepaalde gevallen kan op grond van het derde lid van artikel 4.2 Bor hiervan worden afgeweken. Er moet dan sprake zijn van twee of meer adviezen of verklaringen van geen bezwaar.

Artikel 12. Termijnen advies en vergunningverlening

Op grond van artikel 3.7 Wabo is voor de voorbereiding van een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 10 de reguliere voorbereidingsprocedure van toepassing. Het betreft hier een wijziging ten opzichte van de oude model Erfgoedverordening. Op basis hiervan was op de voorbereiding van deze vergunningaanvraag de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure uit de Awb van toepassing verklaard. Op grond van de Wabo is deze procedure niet meer nodig geacht voor de vergunning betreffende de gemeentelijke monumenten. De reguliere voorbereidingsprocedure komt tegemoet aan één van de doelen van de Wabo, namelijk het bevorderen van een snelle besluitvorming.

De reguliere voorbereidingsprocedure sluit voor het overgrote deel aan bij titel 4.1 van de Awb. De procedure vangt aan met een verplichte ontvangstbevestiging van het indienen van een aanvraag. Indien de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende zijn voor de beoordeling van de aanvraag, stelt het bevoegd gezag de aanvrager in de gelegenheid de aanvraag binnen de door hem gestelde termijn aan te vullen. Het bevoegd gezag geeft van de aanvraag met vermelding van de ontvangstdatum kennis in een of meer dag, nieuws- of huis-aan-huisbladen of op een andere geschikte wijze. Het bevoegd gezag moet op grond van artikel 3.9 Wabo binnen 8 weken een beslissing op de aanvraag nemen. In deze periode moet het bevoegd orgaan eventuele derdebelanghebbenden de mogelijkheid geven om zienswijzen in te brengen.

Het bestuursorgaan kan bij verordening op grond van artikel 2.26, derde lid, Wabo 'andere instanties' aanwijzen die in de gelegenheid worden gesteld advies uit te brengen. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan de (gemeentelijke) monumentencommissie.

Voor het uitbrengen van advies is geen termijn opgenomen. Van belang is dat de adviseur in de gelegenheid moet worden gesteld om advies uit te brengen. Het is echter aan de adviseur om te bepalen of hij van deze gelegenheid gebruik wil maken. Het uitbrengen van een advies staat het nemen van een besluit niet in de weg. Wordt het advies niet binnen de gestelde termijn gegeven dan kan het bevoegd gezag de procedure vervolgen. Het bevoegd gezag dient altijd de termijn van 8 weken in acht te nemen. De termijn van 8 weken kan met ten hoogste zes weken worden verlengd. Het bevoegde gezag dient hiervan op dezelfde manier mededeling te doen als de kennisgeving van de aanvraag. Deze verlenging van 6 weken is voornamelijk bedoeld om de adviseur meer tijd te geven voor het uitbrengen van een advies.

Op grond van artikel 3.6 Awb dient het bestuursorgaan zelf een termijn te stellen voor het uitbrengen van advies, indien dit niet reeds bij wettelijk voorschrift is bepaald. Deze termijn mag niet zodanig kort zijn, dat de adviseur zijn taak niet naar behoren kan vervullen. Gelet op de beslistermijn dient het uitbrengen van het advies door de monumentencommissie parallel te lopen aan de beoordeling van de aanvraag door het bevoegde gezag. Dit parallel lopen van het advies en de beoordeling gebeurt ook al in het kader van de verlening van de evenementenvergunning waarbij een advies van de brandweer is vereist.

In lid 3 van artikel 3.9 van de Wabo is een positieve fatale beslistermijn opgenomen. Deze positieve fatale beslistermijn houdt in dat de overschrijding van de beslistermijn leidt tot een omgevingsvergunning van rechtswege. De omgevingsvergunning wordt conform de aanvraag verleend. Men spreekt ook wel van de fictieve vergunningverlening. De omgevingsvergunning treedt in werking met ingang van de dag na haar bekendmaking.

Het definitieve besluit wordt gepubliceerd en 6 weken ter inzage gelegd en opengesteld voor bezwaar.

Artikel 13. Weigeringsgronden

De omgevingsvergunning wordt geweigerd, indien er strijd is met één van de toetsingscriteria uit het bestaande toetsingskader. De afzonderlijke toetsingskaders zijn onder de Wabo namelijk blijven bestaan. In het kader van dit artikel moet worden afgewogen in hoeverre het belang van monumenten in het geding is. Inhoudelijk kan aangegeven worden dat het belang van de monumentenzorg zwaarder weegt dan andere belangen (bijvoorbeeld

het economisch belang). De tekst van het artikel geeft namelijk aan dat het belang van de monumentenzorg zich niet tegen de vergunningverlening mag verzetten. Hierdoor wordt de monumentenzorg centraal gesteld. De vergunning moet op grond van dit artikel worden verleend in de gevallen dat het niet strijdig is met het belang van de monumentenzorg.

Artikel 14. Intrekken van de vergunning

Dit artikellid bevat de mogelijke gronden om een vergunning in te trekken. De bepaling onder b heeft de volgende achtergrond: als de omstandigheden bij de vergunninghouder ten aanzien van het monument wijzigen, dan zou het zo kunnen zijn dat als er een nieuwe belangenafweging zou kunnen plaatsvinden, de belangen van het monument behoren voor te gaan. In dat geval moet het bevoegd gezag mogelijkheden hebben om de vergunning in te trekken.

Hoofdstuk 4. Rijksmonumenten

Artikel 15. Vergunning voor beschermd rijksmonument

Lid 1

De procedure voor de afgifte door het bevoegd gezag van de vergunning voor rijksmonumenten staat in hoofdstuk 2 paragraaf 2 van de Monumentenwet 1988, paragraaf 3.3 van de Wabo en afdeling 3.4 van de Awb. De uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure is van toepassing. Hierin verschilt de omgevingsvergunning voor rijksmonumenten van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten. Voor een vergunning als bedoeld in artikel 10 dient namelijk de reguliere procedure gevolgd te worden. Door de inwerkingtreding van de Wabo vindt er geen wijziging in de voorbereidingsprocedure voor de omgevingsvergunning voor rijksmonumenten plaats. Door dit onderscheid in procedures is de beslistermijn voor beide omgevingsvergunningen niet gelijk. Dit heeft tot gevolg dat de adviestermijn voor rijksmonumenten ook langer zal zijn. Door de komst van de Wabo wordt de kring van belanghebbenden vergroot. Gedurende de termijn van terinzagelegging kan een ieder een zienswijze indienen. Voorheen konden alleen belanghebbenden zienswijzen indienen. De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en, buiten de bebouwde kom, ook Gedeputeerde Staten (hierna: GS) moeten binnen twee maanden na verzending van de adviesaanvraag adviseren (Monumentenwet 1988, artikel 16.2). Het definitieve besluit moet binnen vier maanden na ontvangst van het laatste van de adviezen van Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en GS plaatsvinden (Monumentenwet 1988, artikel 16.3). Op het definitieve besluit kan nog slechts door een beperkt groep van belanghebbenden beroep worden ingesteld.

Overigens blijken provincies in de praktijk hieraan op verschillende wijzen invulling te geven. De voorgenomen beperking adviesplicht van de rijksdienst vanaf 2009 zal op bovenstaande van invloed zijn. Daarom wordt de verplichte advisering in het wetsvoorstel 'Wijziging van de Monumentenwet 1988 in verband met onder meer beperking van de ministeriële adviesplicht bij aanvragen om een omgevingsvergunning voor monumenten' los gelaten. Alleen wanneer er sprake is van reconstructie, sloop en herbesteding van een rijksmonument zal de adviesplicht van toepassing blijven. Ter compensatie van het wegvallen van het advies van de rijksdienst zullen alle gemeenten vanaf 2009 een monumentencommissie moeten hebben aangesteld, die onafhankelijk en deskundig is. Het overgangsartikel 64 in de Monumentenwet 1988, waarin de rijksdienst bij afwezigheid van een monumentencommissie in diens advisering trad, is ingetrokken. Indien het monument buiten de bebouwde kom ligt, is het College van B&W verplicht om een afschrift van de aanvraag aan GS te zenden. GS kunnen de adviesbevoegdheid vervolgens naar eigen inzicht invullen en al dan niet tot advisering overgaan, waarvoor men twee maanden de tijd heeft. Het is gewenst dat GS al op voorhand kenbaar maken in welke gevallen zij niet adviseren, zodat de beoogde tijdswinst ook daadwerkelijk kan worden gehaald.

Leden 2 en 3

De Monumentenwet 1988 schrijft voor dat de monumentencommissie bij de aanvragen om een omgevingsvergunning voor rijksmonumenten wordt ingeschakeld. Om te voorkomen dat dit wettelijke vereiste door het ontbreken van het advies van de monumentencommissie tot moeilijkheden leidt bij de afgifte van de vergunning, is in lid 3 bepaald dat de monumentencommissie geacht wordt te hebben geadviseerd na het verstrijken van de in lid 2 gestelde adviestermijn.

Hoofdstuk 5. Instandhouding van archeologische terreinen

Artikel 16. Instandhoudingbepaling

De Wet op de archeologische monumentenzorg van 21 december 2006 verplicht de raad om, bij de vaststelling van een bestemmingsplan als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening, rekening te houden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten. Het uitgangspunt van deze wet (voortvloeiend uit het Verdrag van Malta) en daarmee ook van deze verordening, is daarom primair dat in het bestemmingsplan, door middel van een gemeentelijke archeologische waardekaart, wordt vastgelegd waar zich archeologische waarden in de bodem kunnen bevinden. Dit artikel voorziet in de behoefte aan een overgangsperiode tot het moment dat een bestemmingsplan 'Malta-proof' is.

Lid 1

Tot het moment dat een 'Malta-proof'-bestemmingsplan kan worden vastgesteld, biedt deze verordening bij wijze van artikel 16 de nodige bescherming aan archeologische waarden in de bodem. Het eerste lid van artikel 16 biedt bescherming door het opgenomen verbod om dieper dan ... cm de bodem te verstoren. In de bepaling is nadrukkelijk geen standaard diepte opgenomen, aangezien de lokale situatie zeer uiteen kan lopen. In het buitengebied kan mogelijk volstaan met een diepte van 30 cm, waarbij nog steeds voldoende bescherming kan worden geboden, terwijl een dichtbevolkt stedelijk gebied of een middeleeuwse stadskern mogelijk al bij 10 cm problemen kan hebben om archeologische waarden voldoende te beschermen. Gemeenten moeten hier dus zelf een invulling aan geven.

Lid 2

In het tweede lid van artikel 16 worden een vijftal uitzonderingsmogelijkheden gegeven op het eerste lid. In onderdeel a kan van het verbod uit het eerste lid worden afgeweken, indien de verstoring plaats vindt in een archeologisch monument of verwachtingsgebied als aangegeven op de landelijk of een provinciale archeologische waardekaart. Een gemeente kan van deze kaarten gebruik maken, indien het zelf nog niet beschikt over een gemeentelijke archeologische waardekaart. Deze waardekaarten hanteren over het algemeen een driedeling wat betreft de mate waarin archeologische waarden in de bodem kunnen worden aangetroffen. Deze archeologische verwachtingswaarden zijn vervolgens gekoppeld aan een aantal m2 te verstoren verwachtingsgebied. Hoe lager de verwachte archeologische waarden, hoe groter het aantal m2 kan zijn waarbinnen een verstoring mag plaatsvinden. Bij een hoge verwachtingswaarde zal het aantal m2 waarbinnen een verstoring mag plaatsvinden echter aanzienlijk kleiner zijn. Bij de bepaling van deze grenzen dient voldoende rekening gehouden te worden met de vraag wat er binnen het verwachtingsgebied aan archeologische sporen kan worden aangetroffen. In ieder geval moet binnen de gehanteerde oppervlakte dusdanig zijn dat voldoende informatie verkregen kan worden over de aard, het karakter en de datering van de (mogelijk) in de bodem aan te treffen archeologische sporen. Om dezelfde reden als in het eerste lid zijn ook in dit onderdeel geen standaardwaarden opgenomen, zodat de lokale situatie hieraan een invulling moet geven.

Onderdeel b ziet op de situatie dat het bestemmingsplan wel up-to-date is als bedoeld in de inleidende toelichting bij dit artikel. In dat geval biedt het bestemmingsplan, aan de hand van een bijbehorende archeologische waardekaart, voldoende bescherming aan de in de bodem aanwezige of te verwachten archeologische waarden.

In onderdeel c worden een aantal mogelijkheden genoemd uit de Wet ruimtelijke ordening. Dergelijke besluiten kunnen tot stand komen doordat bij de aanvraag voorschriften kunnen worden opgenomen met betrekking tot archeologische waarden in het gebied waarvoor de aanvraag geldt. Aan de aanvraag kan dan de voorwaarde worden verbonden dat een rapportage wordt overlegd waarin de archeologische waarden van het te verstoren terrein in voldoende mate is vastgesteld.

Onderdeel e ziet op situaties buiten de aanvraag als bedoeld in onderdeel c. Het gaat hier in de eerste plaats om een verkapt vergunningstelsel ten behoeve van het realiseren van een fysiek project. Er is voor gekozen om deze bepaling dan ook onder de Wabo te laten vallen. Op grond van artikel 18 zijn de bepalingen uit hoofdstuk 3 van overeenkomstige toepassing verklaard op de beoordeling van het rapport door het bevoegd gezag. Dit rapport kan ook in de nadere regels onder d worden gevraagd en komt overeen met de mogelijkheid in artikel 39, lid 2, van de Monumentenwet 1988 in geval van een bestemmingsplan in de geest van het Verdrag van Malta.

Als laatste wordt in het rijtje het onderdeel d toegelicht. Op grond van dit artikel kan het College nadere regels stellen wat betreft de eisen aan de uitvoering van de bodemverstorende werkzaamheden in een archeologisch monument of verwachtingsgebied. Vooruitlopend op een 'Malta-proof' bestemmingsplan' kunnen deze nadere regels inhoudelijk aansluiten op de situatie dat (in een bestemmingsplan waarin een archeologische paragraaf is opgenomen) de verstorende werkzaamheden worden uitgevoerd aan de hand van een aanlegvergunning, waarin vereisten betreffende de bescherming van archeologische waarden zijn opgenomen, een en ander conform de handreiking van de VNG 'Verder met Valletta'.

Artikel 17. Procedure

Zoals hierboven al is aangegeven is er bij artikel 16, tweede lid, onder e en artikel 17, eerste lid, onder b sprake van een verkapt vergunningstelsel en de uitvoering van een fysiek project. Om deze reden is de Wabo van toepassing verklaard. De bepalingen uit de artikelen 11, 12, 13 en 14, welke zien op de verlening van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten, kunnen derhalve van overeenkomstige toepassing worden verklaard. Voor de toelichting wordt verwezen naar de artikelgewijze toelichting bij deze artikelen.

Hoofdstuk 6. Overige bepalingen

Artikel 18. Tegemoetkoming in schade

De Afdeling rechtspraak van de Raad van State heeft uitgemaakt dat de Erfgoedverordening zonder een schadevergoedingsregeling rechtsgeldig is (BR 86,604). Voor het archeologische deel van de verordening dient echter, op grond van de Wet op de Archeologische monumentenzorg, wel een schadevergoedingsregeling in de verordening opgenomen te worden. De rijksregeling voor excessieve opgravingkosten is ingaande 2009 niet meer van toepassing. Het veroorzaker-betaalt-principe, zoals dat in de memorie van toelichting van de Wet op de Archeologische monumentenzorg is verwoord, staat bij de afweging tot toekenning van schadevergoeding voorop en geldt voor alle genoemde onderdelen (a t/m e). De gemeente zal zelf per geval moeten afwegen wat 'redelijk'

of 'buitenproportioneel' is. In deze modelverordening is gekozen voor een schadevergoedingsbepaling, waarin de specifieke gevallen zijn opgenomen op grond waarvan het bevoegd gezag mogelijk een schadevergoeding aan een belanghebbende dient toe te kennen.

Lid 2 van deze bepaling is ten opzichte van de vorige model-erfgoedverordening geschrapt. Er is geen procedure voorgeschreven voor het bepalen van de tegemoetkoming. De procedure op grond van afdeling 6.1 Wro jo. afdeling 6.1 Bro kan worden toegepast, echter alvorens daartoe te besluiten is het zinvol een inschatting te maken van de schade ten opzichte van de kosten en omvang van deze procedure.

Artikel 19. Strafbepaling

Deze strafbepaling is met de komst van de Wabo alleen nog van toepassing op de nadere voorschriften die het College kan stellen op grond van artikel 10, derde lid en artikel 16, met uitzondering van het tweede lid, onder e. De strafbaarstelling van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten is geregeld in de Wet economische delicten (Wed). Het handelen zonder vereiste omgevingsvergunning of in strijd met de voorschriften daarvan wordt aangemerkt als economisch delict.

Artikel 154, lid 1, van de Gemeentewet laat een keuzemogelijkheid aan de raad om op overtreding van verordeningen straf stellen, maar geen andere of zwaardere dan hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie, al dan niet met openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak. In artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht zijn de geldboetecategorieën opgenomen. De op te leggen boete voor strafbare feiten in de eerste categorie is maximaal € 370,- (januari 2008); in de tweede categorie maximaal € 3700,- (januari 2008). Het is de gemeente niet toegestaan om een hogere geldboete op te nemen dan in genoemde categorieën. In de Monumentenwet 1988 is handelen in strijd met artikel 11 (het verbod om een monument zonder vergunning te wijzigen of af te breken) gekoppeld aan een geldboete van de vijfde categorie € 74.000,- (januari 2008).

Op gemeentelijk niveau is, gelet op de ernst van dit vergrijp, de hoogte van de strafmaat voor rijksmonumenten en de wens om enige preventieve werking te bereiken, de keuze voor de geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van drie maanden voor de hand liggend.

Artikel 20. Toezichthouders

In dit artikel worden toezichthouders aangewezen overeenkomstig modelbepaling 90.M van de Aanwijzingen voor de decentrale regelgeving. Het is de bedoeling dat bij het eerste lid, onder a en b, functies van de ambtenaren die belast zijn met de opsporing worden ingevuld. Het aanwijzen van toezichthouders ingevolge het tweede lid kan door het College geschieden. Deze aanwijzingsbevoegdheid staat los van de vergunningverlening en valt derhalve buiten het bereik van de Wabo.

De basis voor deze aanwijzingsbevoegdheid wordt gevonden in hoofdstuk 5 van de Awb, waarin algemene regels worden gegeven voor de bestuursrechtelijke handhaving van algemeen geldende rechtsregels en individueel geldende voorschriften. Toezichthouders worden in artikel 5:11 Awb omschreven als zijnde personen, die bij of krachtens wettelijk voorschrift belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift, zodat de aanwijzing van toezichthouders derhalve in de Erfgoedverordening kan plaatsvinden.

In artikel 5:13 Awb is het evenredigheidsbeginsel neergelegd, wat inhoudt dat een toezichthouder zijn bevoegdheid slechts mag uitoefenen voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak noodzakelijk is. Een toezichthouder kan daarom niet te allen tijde gebruik maken van alle bevoegdheden die in de Awb standaard aan toezichthouders worden toegekend. Steeds zal de afweging gemaakt moeten worden of het voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs noodzakelijk is. Bepalend hiervoor is de aard van het voorschrift op de naleving waarvan een toezichthouder moet toezien.

Op basis van artikel 5:15 Awb is een toezichthouder bevoegd elke plaats te betreden met uitzondering van woningen zonder toestemming van de bewoner. 'Plaatsen' is daarbij een ruim begrip en omvat niet alleen erven en andere terreinen, maar ook gebouwen (niet-woningen). Nadrukkelijk zij hier vermeld dat het College op grond van dit artikel niet zelf opsporingsambtenaren aanwijst als bedoeld in artikel 141 Strafvordering. Dat kan en hoeft het College ook niet te doen aangezien artikel 142 lid 1 sub c Wetboek van Strafvordering regelt dat bij verordening aangewezen toezichthouders ook opsporingsbevoegdheid toekomt. Deze buitengewone opsporingsambtenaren hebben in de regel een opsporingsbevoegdheid voor een beperkt aantal strafbare feiten.

Hoofdstuk 7. Slotbepalingen

Artikel 21. Intrekken oude regeling

Dit artikel regelt de intrekking van de oude Erfgoedverordening, zodat niet twee verordeningen van kracht zijn die hetzelfde onderwerp regelen. Het uitdrukkelijk intrekken van een oude regeling mag niet achterwege worden gelaten met een beroep op het beginsel dat een vroegere regeling ter zijde wordt gesteld door een latere regeling.

Artikel 22. Overgangsrecht

In de praktijk blijkt het overgangsrecht vaak problemen te geven. Indien bijvoorbeeld een regeling wordt ingetrokken, is het niet altijd duidelijk welke gevolgen de intrekking moet hebben voor op die regeling gebaseerde beschikkingen. Vanwege de rechtszekerheid en de eerbiediging van bestaande rechten is daarom in deze verordening een overgangsbepaling opgenomen. De bestaande rechten betreffen in dit geval de aanwijzing tot monument (artikel 3) en de vergunning verlening (artikel 10).

In het eerste lid worden de op grond van de oude verordening op de gemeentelijke monumentenlijst voorkomende monumenten geacht te zijn aangewezen en geregistreerd overeenkomstig deze nieuwe verordening. In het tweede lid is geregeld dat aanvragen om een omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten, die zijn ingediend vóór het van kracht worden van deze verordening, worden afgehandeld op grond van de oude verordening. Voor een bepaalde overgangperiode zullen er dus twee procedures gelden. Indien de verordening niet tijdig aan de Wabo is aangepast, terwijl deze wet al wel in werking is getreden zet de Wabo de bepalingen uit de verordening aan de kant. De Wabo gaat namelijk voor op lagere regelgeving. De bepalingen uit de verordening zijn van rechtswege onverbindend. Bij een nieuwe aanvraag voor een vergunning gelden dan de bepalingen uit de Wabo.

Artikel 23. Inwerkingtreding

De inwerkingtreding van deze verordening en het vervallen van de oude verordening is gekoppeld aan de datum van inwerkingtreding van de Wabo. Bekendmaking van deze verordening moet op grond van artikel 142 van de Gemeentewet plaatsvinden tenminste acht dagen voor inwerkingtreding.

Artikel 24. Citeertitel

Dit artikel noemt de naam van de verordening.

5. VERORDENING GEMEENTELIJKE MONUMENTENSUBSIDIE 2010

In dit hoofdstuk zijn opgenomen een paragraaf over de uitgangspunten voor de subsidieregeling voor onderhoud en restauratie van gemeentelijke monumenten (paragraaf 4.1); de subsidieregeling zelf (paragraaf 4.2); en een beperkte toelichting op de subsidieregeling (paragraaf 4.3).

5.1 Uitgangspunten subsidieverordening

a) De gemeente Gennep wil inhoud geven aan instandhouding van de objecten die onderdeel uit maken van de reeds opgestelde gemeentelijke monumentenlijst om hiermee de historie en het karakter van de gemeente Gennep te kunnen behouden. Om tot een degelijk monumentenbestand te komen is het van belang in te zetten op instandhouding van alle monumenten door het tijdig plegen van onderhoud. Een van de instrumenten hiervoor is het toekennen van subsidie in de extra kosten van restauratie en onderhoud van monumentale panden. Voor een actief monumentenbeleid dient dus structureel budget beschikbaar te zijn. Bij het samenstellen van dit beleid (oktober 2009) is jaarlijks een bedrag van € 67.000,- aan (subsidie-)middelen beschikbaar voor onderhoud van rijks- en gemeentelijke monumenten.

b) Aan de basis voor gemeentelijke subsidiëring liggen de lijst van Rijksmonumenten en de door de raad vastgestelde (cq nog vast te stellen) aspirant lijst van gemeentelijke monumenten (de dato mei 2010). De nieuwe "Erfgoedverordening 2010" maakt officiële plaatsing van gemeentelijke gebouwen, bouwwerken en zaken op de lijst mogelijk. Door opname van een zaak op de lijst vindt publieke erkenning plaats van de stedenbouwkundige, architectonische en bouw- en cultuurhistorische waarden van de desbetreffende monumenten. In de meeste gevallen betekent opname op de lijst eveneens een stukje publieke waardering in de richting van de eigenaren van gemeentelijke monumenten voor de wijze waarop zij in het verleden met hun (ook voor de gemeenschap) waardevolle bezit zijn omgegaan.

c) De subsidieverordening biedt aan eigenaren van monumenten een tegemoetkoming in de meerkosten die onderhoud en restauratie van een monument met zich meebrengen. Onderhoud en restauratie van een monument vraagt om specialistische materialen en technieken en er worden hoge eisen gesteld aan de uitvoering. De monumenteigenaar moet daarbij een grotere inspanning leveren dan de eigenaar van niet-monumenten vanwege de extra regelgeving. Zo is bij monumenten vergunningvrij bouwen niet toegestaan en duren aanvraag en vooroverleg soms langer. De monumentensubsidie moet dan ook gezien worden als waarderingssubsidie.

Bestaande subsidiesituatie.

De subsidiëring voor onderhoud en restauratie van objecten van de Gennepse monumenten is geregeld in de "Subsidieverordening Restauratie/Onderhoud Monumentale panden Gennep 1996". In de bestaande subsidieverordening is een hoofdstuk opgenomen dat gericht is op het stimuleren van de instandhouding van de beschermde monumenten en een hoofdstuk dat de subsidiëring regelt van onderhouds- en restauratiewerkzaamheden.

Voor het *restaureren* van een monument kan het college geldelijke steun verlenen van maximaal 50 % van de restauratiekosten met een maximum van € 45.000,-.

Voor het *onderhouden* van een monument kan het college geldelijke steun verlenen van maximaal 25% van de onderhoudskosten met een maximum van € 1150,- per object per jaar.

Bestaande subsidieverordening buitengewoon herstel van niet-monumentale kerkgebouwen 1995.

Deze subsidieregeling is van toepassing voor werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor de instandhouding van een kerkgebouw en die het normale onderhoud te boven gaan. De gemeenteraad neemt jaarlijks een besluit waarin wordt aangegeven welke bedrag beschikbaar wordt gesteld in het belang van de instandhouding van de kerkgebouwen. De bijdrage bedraagt 10% van de subsidiabele kosten met een maximum van € 45.000,-

Uitgangspunten voor de nieuwe regeling.

- a) **Aanwijzing.** Het hoofddoel van de subsidieregeling is het in stand houden van de monumenten in Gennep op een verantwoorde en kwalitatief goede manier. Het is van belang een subsidieregeling te hebben op het moment dat ook gemeentelijke monumenten worden aangewezen. In de aanwijzingsprocedure moet de eigenaren gelegenheid worden geboden hun zienswijzen kenbaar te maken. De ervaring leert dat een heldere subsidieverordening een soepeler aanwijzingsprocedure bewerkstelligt. Monumenten komen slechts in aanmerking voor onderhoudssubsidie als zij ook een functie hebben, conform het beleid van provincie en rijk.
- b) **Budget.** Bij het besluit om een subsidieverordening op te stellen, zal ook een budget beschikbaar moeten worden gesteld. Om het monumentenbestand in goede onderhoudstoestand te behouden, is het van belang dat er continuïteit zit in de financiële bijdrage. Onderhoud is een steeds terugkerend proces en er zal dus altijd behoefte blijven. Verder zal jaarlijks de hoogte van het budget vastgesteld moeten worden. De hoogte van het budget is afhankelijk van de financiële ruimte en het ambitieniveau van de gemeente. In verband met het inventariseren, actualiseren en vaststellen van een gemeentelijke monumentenlijst is een uitbreiding van het aantal monumenten te verwachten. Het hiervoor genoemde budget ter stimulering van het uitvoeren van het noodzakelijke onderhoud zal na uitbreiding van de monumentenlijst mogelijk moeten worden verhoogd; een en ander ter beoordeling van de raad.

5.2 Instrumenten:

1. Bijdrage in de kosten van de Monumentenwacht.

Het hoofddoel van de subsidieregeling is de instandhouding van het monumentenbestand. In principe is het belangrijk dat eigenaren hun monumentenpand onderhouden op een zo verantwoord mogelijke manier. Voor het plegen van onderhoud is kennis nodig van de bouwkundige staat van een object. Omdat eigenaren deze vaak niet voldoende hebben, worden vaak alleen de zichtbare gebreken verholpen, terwijl juist de verborgen gebreken de grootste gevolgschades kunnen veroorzaken.

Voor doelmatig onderhoud kunnen eigenaren van panden de Monumentenwacht een beroep doen op de Monumentenwacht. Deze organisatie adviseert hen die over een abonnement beschikken over de onderhoudsstaat van hun pand. De Monumentenwacht voert periodiek een grondige onderhoudsinspectie uit voor de eigenaar en adviseert hem over de aanpak van gebreken. Vanwege het grote belang van doelmatig (en planmatig) onderhoud wordt het uurtarief van de Monumentenwacht door het rijk via de provincie gesubsidieerd. Tegen een laag tarief krijgt de eigenaar op die manier een deskundig advies. Dit laat onverlet dat een eigenaar een ander bouwkundig bureau advies kan vragen.

Het inhuren van een instantie als de Monumentenwacht levert duidelijkheid en inzicht aan zowel de eigenaar als de gemeente. Door als gemeente aan eigenaren een financiële bijdrage te leveren in de kosten voor abonnementen en (het laten samenstellen van) inspectierapporten, stimuleert zij het doen van onderhoud. Voordelen van deze constructie zijn dat iedere monumenteneigenaar hetzelfde (waar gaat het hier om middelen of rapporten/ beiden een betaald inspectierapport) krijgt en dat (doordat de gemeente een kopie van de inspectierapporten aan de eigenaar kan vragen) bij de gemeente een goed overzicht

ontstaat in de behoeften en onderhoudstoestand. Bovendien blijken de eigenaren door deze gestructureerde rapporten gestimuleerd te worden tot het doen van onderhoud en houden ze overzicht van alle te maken kosten aan het pand. Ze investeren in monumentale onderdelen, die ook daadwerkelijk onderhoud behoeven. Bovendien houdt de Monumentenwacht (of indien van toepassing) een ander bouwkundig bureau de uitvoering in de gaten. Door een gemeentelijke bijdrage in de kosten van de Monumentenwacht wordt de drempel tot het plegen van goed kwalitatief onderhoud verlaagd. Het voorstel is dan ook om eigenaren als gemeente een tegemoetkoming te leveren in de kosten van de Monumentenwacht.

Om het monumentenbudget niet te veel te belasten en toch het genoemde effect te sorteren zal aan eigenaren een keer in de vijf jaar het abonnement en de inspectie (tot een maximum) worden vergoed. De abonnementskosten en de inspecties in de tussenliggende jaren zijn voor rekening van de eigenaar (artikel 12).

Berekening subsidiëring kosten abonnement + inspectie door Monumentenwacht eens per vijf jaar (o.g.v. nu bekende tarieven):

Abonnement Monumentenwacht:	€ 45,--
Inspectiekosten Rijksmonument:	€ 27,-- p/u (ca. 10 uur)
Inspectiekosten gemeentelijk monument:	€ 54,-- p/u (ca. 10 uur)
Voorrijdtarief:	€ 25,--
Administratiekosten:	€ 20,--

Kosten Rijksmonument één keer per vijf jaar:	€ 360,-
Kosten gemeentelijke monument één keer per vijf jaar:	€ 630,-

In de gemeente Gennep gaat het om:

Grote Rijksmonumenten	11 x € 360,-	€ 3960,-
Kleine Rijksmonumenten	15 x € 360,-	€ 5400,-
Aangewezen gemeentelijke monumenten	8 x € 630,-	€ 5040,-
Niet monumentale kerkgebouwen	7 x € 630,-	€ 4410,-
Aspirantlijst gemeentelijke monumenten	80 x € 630,-	<u>€ 50400,-</u>
		€ 69210

Hiermee een kostenpost van € 69.210,- per vijf jaar gemoeid, dus een bedrag van ongeveer € 14.000,- per jaar.

2. Bijdragen in de kosten van onderhoud en restauratie

De gemeentelijke subsidieverordening voorziet in het beschikbaar stellen van middelen voor werkzaamheden die tot het onderhoud van een pand worden gerekend en sommige werkzaamheden die ook tot de restauratie van een zaak kunnen worden gerekend. Het gaat hierbij om werkzaamheden die betrekking hebben op het wind en waterdicht houden van het 'casco' van het monument. Door ook deze werkzaamheden te subsidiëren, wordt een soms discussie over het grijze gebied tussen onderhoud en restauratie voorkomen.

De achtergrond hiervan is de volgende: als er alleen onderhoudswerkzaamheden worden gesubsidieerd kunnen sommige nieuwe monumenteneigenaren (door aankoop of na aanwijzing) niet in aanmerking komen voor subsidie, daar het pand zich wellicht in een te slechte staat bevindt om nog van onderhoud te kunnen spreken. Door alleen restauratie te subsidiëren bestaat het gevaar dat men onderhoud achterwege laat en één keer in de zoveel jaar groot onderhoud (= restauratie) gaat uitvoeren.

Om verschillen van mening over subsidiabele kosten te vermijden zijn de onderhoudswerkzaamheden die voor subsidie in aanmerking komen in de verordening

duidelijk geformuleerd. Ook het percentage van de subsidiabele kosten en een maximumbijdrage zijn vastgesteld in de subsidieverordening.

Subsidiabele kosten

- a. herstel van dakvlakken gedekt met riet (met daklatten), pannen (met daklatten), leien, lood, zink of koper met beperkt herstel van dakbeschot;
- b. herstel van goten (in zink, koper of lood) inclusief bijbehorende hemelwaterafvoeren; het waar noodzakelijk aanbrengen van goten waar deze niet eerder aanwezig waren, inclusief aansluiting op riolering en open water;
- c. herstel van buitenkozijnen, buitendeuren, raampartijen, luiken, stoepen, roedenverdeling, lijstwerk in het materiaal dat bij de beschrijving van het moment staat vermeld;
- d. herstel van windveren, schoorstenen, kapellen en loodaansluiting;
- e. herstel van dak-/torenluiken, loopbruggen, het afgazen van torenluiken;
- f. inboeten, beperkt herstel muurwerk en opvoegen of pleisteren van gevels;
- g. beperkt vervangen of inboeten van natuursteen;
- h. behandeling van muur- en houtwerk ter regulering van de vochtuishouding dan wel ter bestrijding van zwamaantasting of houtaantasters;
- i. herstel, vervangen en indien nodig aanbrengen van een nieuwe bliksembeveiliging;
- j. buitenschilderwerk en binnenschilderwerk wat betreft buitenramen, -kozijnen en -deuren;
- k. beperkt herstel van dragende constructies (ankerbalk-gebinten, schoren en platen, balkkoppen, spantbenen);
- l. herstel van glas-in-lood, beglazing en aanbrengen beschermende beglazing voor gebrandschilderd glas;
- m. vervanging en herstel van overige bouwelementen met waarde van grote zeldzaamheid of historische waarde;
- n. overige werkzaamheden, voorzover het college die noodzakelijk acht.

5.3. Aanvullende maatregelen

De gemeente wil bevorderen dat eigenaren van objecten zorgvuldig omgaan met de monumentale waarden van hun eigendom. Het beschikbaar stellen van middelen is echter niet de enige manier om dit te bewerkstelligen, maar wel het enige dat via deze subsidieverordening kan worden geregeld. Voor aanvullend stimulerend beleid is onderzocht of ook andere beleidsinstrumenten kunnen worden ingezet: Deze mogelijkheden zijn echter beperkt:

- a) Van belang is goede communicatie met de eigenaren van (potentiële) monumentale objecten. Met name in het traject naar opname van een object op de gemeentelijke monumentenlijst, zal zodanig met belanghebbenden worden gecommuniceerd over de voor- en nadelen van opname van een object op de lijst dat oneigenlijk beelden hierover worden weggenomen. Dit heeft in de gemeente Bergen uitstekende resultaten opgeleverd (namelijk geen bezwaren);
- b) Onderzocht is of het mogelijk is om in het geval van (gemeentelijke) monumenten verruiming van de gebruiksmogelijkheden van een pand toe te staan. Dit is niet het geval, aangezien het bij toepassing van het planologische instrumentarium niet om andere dan ruimtelijke motieven mag gaan;
- c) Onderzocht is of eigenaren van monumentale objecten in aanmerking zouden kunnen komen voor korting op de OZB dan wel de legeskosten. In het kader van de fiscale wetgeving is dit niet mogelijk cq zeer onwenselijk om dit via deze belastingen zelf te regelen, omdat daarmee het fundament onder het hele lokale fiscale stelsel zou worden weggenomen. Als raad en college eigenaren in deze kosten tegemoet

- willen komen, dient dit te geschieden in de sfeer van aanvullende subsidie (gebaseerd op een systematiek die los staat van de onderhoudssubsidie zelf);
- d) Het rijk komt eigenaren van rijksmonumenten tegemoet door het verstrekken van laagrentende leningen voor onderhoud. De meeste provincies in Nederland hebben dit laatste overgenomen en ook van toepassing verklaard voor provinciale en gemeentelijke monumenten (indien ook de desbetreffende gemeente daar medewerking aan verleend). De provincie Limburg heeft echter geen Cultuurfonds voor Monumenten, waardoor het verkrijgen van laagrentende leningen (cultuurfondshypotheken) in de gemeente Gennep niet tot de mogelijkheden behoort.

De enige middelen die de gemeente Gennep heeft om eigenaren van monumenten (in spé) tegemoet te komen, zijn dus goede communicatie en dienstverlening en een bijdrage in de onderhoudskosten en de kosten van de Monumentenwacht.

5.4 SUBSIDIEVERORDENING Monumenten Gennep 2010

HOOFDSTUK 1 Algemene bepalingen

Artikel 1

Deze verordening verstaat onder:

- a. monumenten: zaken, objecten of terreinen die zijn geplaatst op de gemeentelijke monumentenlijst zoals bedoeld in de Monumentenverordening alsmede rijksmonumenten die zijn ingeschreven in de ingevolge de Monumentenwet vastgestelde registers en die niet vallen onder de werkingssfeer van het Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten (BRIM);
- b. subsidieplafond: het bedrag dat gedurende een begrotingsjaar krachtens de voor dat jaar geldende begroting, ten hoogste beschikbaar is voor het totaal toe te kennen subsidie krachtens deze verordening;
- c. eigenaar: de natuurlijke- of rechtspersoon die krachtens een zakelijk recht het genot heeft van een monument;
- d. onderhoud: werkzaamheden die noodzakelijk zijn om een monument in goede staat te brengen dan wel in de bestaande staat te houden en/of toekomstig groot onderhoud en kostbare restauraties te voorkomen of te verminderen;
- e. restauratie: werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor de instandhouding van een monument en die het onderhoud, bedoeld in artikel 1 onder d van deze verordening te boven gaat.

Artikel 2

De gemeenteraad stelt jaarlijks bij de behandeling van de begroting het subsidieplafond vast, welk besluit bekend wordt gemaakt in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen.

Artikel 3

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd om in het belang van de monumentenzorg en met inachtneming van het bepaalde in deze verordening subsidie toe te kennen, zulks ter bevordering van het in stand houden van het monument.

Artikel 4

Burgemeester en wethouders kunnen aan de subsidiebeschikking voorschriften verbinden, die bepalend zijn voor het verkrijgen van de subsidie.

Artikel 5

Subsidie op grond van deze verordening kan uitsluitend worden toegekend aan de eigenaar van een monument.

Artikel 6

Burgemeester en wethouders kennen slechts subsidie toe voor zover de op grond van artikel 2 vastgestelde financiële middelen toereikend zijn.

Artikel 7

Alle aanvragen om subsidie, die voldoen aan artikel 15 en 16 van deze verordening, worden in volgorde van binnenkomst afgehandeld.

Artikel 8

1. Indien in verband met het bepaalde in artikel 6 een subsidie niet of slechts gedeeltelijk kan worden toegekend, wordt daarvan onder opgave van de reden aan de aanvrager door burgemeester en wethouders kennis gegeven.
2. Burgemeester en wethouders delen de aanvrager mede dat indien de werkzaamheden opgeschort kunnen worden, deze aanvraag in het daaropvolgende jaar op de gebruikelijke wijze opnieuw wordt behandeld.

Artikel 9

De aanvrager van subsidie dient de door burgemeester en wethouders met controle belaste ambtenaren op de door die personen te bepalen tijdstippen de gelegenheid te bieden het monument en/of de wijze waarop de gesubsidieerde onderhoudswerkzaamheden worden of zijn uitgevoerd te inspecteren, alsmede inzage te geven van de daarop betrekking hebbende bescheiden en tekeningen.

Artikel 10

De eigenaar aan wie ingevolge deze verordening subsidie is toegekend, dient het monument in redelijke staat van onderhoud te houden en dient deze voldoende te verzekeren en verzekerd te houden tegen brand-, storm- en bliksemschade.

HOOFDSTUK 2 De subsidiabele werkzaamheden en kosten

Artikel 11

1. Aan de eigenaar van een rijksmonument (niet vallend onder werkingssfeer BRIM) kan subsidie worden toegekend voor de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden, die de instandhouding van het monument bevorderen. De subsidiabele kosten worden door burgemeester en wethouders vastgesteld.
2. Aan de eigenaar van een gemeentelijk monument kan subsidie worden toegekend voor de uitvoering van en onderhoudswerkzaamheden, die de instandhouding van het monument bevorderen. De subsidiabele kosten worden door burgemeester en wethouders vastgesteld.
3. Het verlenen van subsidie voor de uitvoering van restauratiewerkzaamheden aan gemeentelijke monumenten wordt door burgemeester en wethouders afzonderlijk vastgesteld.

Artikel 12

Aan de eigenaar van een monument kan gelijktijdig met de toekenning van een subsidieverzoek op grond van artikel 11 een vergoeding worden toegekend voor de kosten van het abonnement en de inspectie van de Monumentenwacht met een maximum voor een Rijksmonument van € 360,00 en voor een gemeentelijke monument van € 630,00 (één keer per 5 jaar).

Artikel 13

Onder de in artikel 11 bedoelde subsidiabele kosten worden in elk geval begrepen de geraamde en door of namens burgemeester en wethouders goedgekeurde bedragen van:

- a. de aanneemsom, dan wel de materiaalkosten indien het werk volledig in zelfwerkzaamheid wordt uitgevoerd;
- b. de kosten voor het opstellen van een gespecificeerde werkschrijving c.q. bestek;
- c. de verschuldigde omzetbelasting.
- d. de kosten van het wind- en waterdicht houden van het "casco" van het monument;
- e. de kosten van onderhoud of restauratie aan monumentale onderdelen zoals deze tot uitdrukking komen in de redengevende omschrijving van het monument.
- d. de kosten van het abonnement en de inspectie van de Monumentenwacht.

Artikel 14

Geen subsidie kan worden toegekend in de kosten van werkzaamheden voor zover deze kosten:

- a. voor monumenten, die zijn ingeschreven in het register als bedoeld in artikel 10 van de Monumentenwet, voor zover door het rijk al een subsidie wordt verleend;
- b. in gevallen van brand- en/of stormschade, voor zover de schade in de kosten van onderhoud door een verzekeringsuitkering wordt gedekt.
- c. met het treffen van de voorzieningen het belang van de monumentenzorg niet of in onvoldoende mate wordt gediend;
- e. de kosten van de voorzieningen niet geacht kunnen worden in een redelijke verhouding te staan tot het te verkrijgen resultaat;
- f. in geval van onderhoud en/of restauratie zonder voorafgaand overleg en in overeenstemming met de gemeente, alsmede in afwijking van de gestelde voorwaarden;
- g. in geval de gemeente op voet van een andere regeling subsidie heeft verleend;

HOOFDSTUK 3 De aanvraagprocedure

Artikel 15

De aanvraag om subsidie op grond van deze verordening dient schriftelijk te worden ingediend bij burgemeester en wethouders door middel van een daarvoor beschikbaar gesteld formulier.

Artikel 16

1. Bij de aanvraag om subsidie dienen, samen met het volledig ingevulde en door de aanvrager getekende formulier, te worden overlegd:
 - a. een gespecificeerde begroting van de kosten, inclusief afschriften van gemaakte offertes;
 - b. een gespecificeerde werkomschrijving c.q. bestek;
 - c. een inspectie van de Monumentenwacht van maximaal 2 (is 5 te oud?) jaar oud, een tekening, danwel foto's van het object, waaruit gebreken blijken;
 - d. een kopie van een verzekeringsovereenkomst tegen brand-, storm- en bliksemschade ten behoeve van het monument.
2. De begroting, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, omvat alle kosten van de werkzaamheden en materialen, is niet ouder dan twee jaar en is gespecificeerd in manuren, materialen, onderaannemers (indien aanwezig) en stelposten. De uurprijzen voor arbeid worden berekend volgens de normen die de Rijksdienst voor het Cultuurlanderfgoed hiervoor hanteert.
3. Een aanvraag die niet voldoet aan alle hiervoor gestelde vereisten is onvolledig. Een onvolledige aanvraag geldt niet als aanvraag als bedoeld in artikel 7.
4. Indien ook een monumentenvergunning vereist is, kan de subsidieverlening niet eerder worden toegekend dan nadat de monumentenvergunning onherroepelijk is geworden. De subsidieaanvraag wordt geacht onvolledig te zijn tot aan het moment dat de monumentenvergunning wordt verleend

Artikel 17

Indien de aanvrager heeft voldaan aan artikel 15 en 16, krijgt hij door of namens burgemeester en wethouders een bewijs van ontvankelijkheid uitgereikt, waarin de datum is aangegeven zoals bedoeld in artikel 7.

Artikel 18

1. Indien de aanvrager de gegevens als bedoeld in artikel 16 niet heeft overgelegd, stellen burgemeester en wethouders aanvrager binnen vijf weken na de dag waarop de aanvraag is ontvangen in de gelegenheid de ontbrekende gegevens binnen twee weken alsnog te overleggen.
2. Ingeval toepassing is gegeven aan het eerste lid en de aanvrager de ontbrekende gegevens niet of in onvoldoende mate heeft overlegd, delen burgemeester en wethouders de aanvrager binnen vier weken nadat de aanvraag is aangevuld of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken mee, dat het verzoek om subsidie niet in behandeling wordt genomen.

HOOFDSTUK 4 Beslissing op een aanvraag

Artikel 19

Bij hun beslissingen op aanvragen om subsidie voor een monument houden burgemeester en wethouders in ieder geval rekening met:

- a. De bouwtechnische toestand vóór het treffen van de voorzieningen;
- b. De architectonische waarde vóór en na het treffen van de voorzieningen;
- c. De stedenbouwkundige waarde vóór en na het treffen van de voorzieningen;
- d. De cultuurhistorische waarde vóór en na het treffen van de voorzieningen;
- e. De gaafheid/herkenbaarheid/zeldzaamheid vóór en na het treffen van de voorzieningen;
- f. Het gebruik vóór en na het treffen van de voorzieningen.

Artikel 20

1. Burgemeester en wethouders beslissen omtrent een aanvraag als bedoeld in artikel 15 binnen acht weken na ontvangst van alle bij de aanvraag te overleggen bescheiden.
2. De in het eerste lid genoemde termijn kan met ten hoogste acht weken worden verlengd. De aanvrager ontvangt hieromtrent schriftelijk bericht vóór de in het eerste lid bedoelde datum, onder vermelding van de termijn waarbinnen de beschikking door burgemeester en wethouders zal worden afgegeven.
3. Aanvragen worden op volgorde van datum "ingekomen post" behandeld.

Artikel 21

1. De eigenaar is gehouden zo spoedig mogelijk na de in artikel 20 bedoelde subsidietoezegging de werkzaamheden te doen aanvangen.
2. Aan het begin en het einde van de restauratiewerkzaamheden zendt de eigenaar onmiddellijk een kennisgeving aan het college van burgemeester en wethouders.
3. Het college van burgemeester en wethouders ziet toe op een correcte uitvoering van de werkzaamheden.
4. De werkzaamheden moeten binnen 18 maanden nadat de beschikking als bedoeld in artikel 20 is genomen, zijn uitgevoerd, tenzij hiervan in de desbetreffende beschikking is afgeweken.
5. Na voltooiing van de werkzaamheden is de eigenaar verplicht het monument te houden in de staat waarin het door de onderhoudswerkzaamheden/restauratie is gebracht.

HOOFDSTUK 5 De subsidie

Artikel 22

1. Om in aanmerking te komen voor subsidie mag niet met de uitvoering van de werkzaamheden zijn begonnen voordat burgemeester en wethouders hebben beslist op de subsidieaanvraag.
2. De werkzaamheden ten behoeve waarvan de subsidie is toegekend dienen binnen één jaar na verzenddatum van de beschikking tot subsidietoekenning te zijn voltooid en gereed gemeld,
3. Burgemeester en wethouders kunnen uitstel verlenen van het bepaalde in lid 2 voor maximaal één jaar.

Artikel 23

1. De werkzaamheden ten behoeve waarvan de subsidie is toegekend mogen niet in afwijking van de in de subsidiebeschikking gestelde uitvoeringsvoorwaarden worden uitgevoerd dan na schriftelijke toestemming van burgemeester en wethouders.
2. Door of namens burgemeester en wethouders kunnen naast de in de subsidiebeschikking gestelde uitvoeringsvoorwaarden, aanwijzingen worden gegeven met betrekking tot de uitvoering van de werkzaamheden ten behoeve waarvan subsidie is toegekend.

Artikel 24

De subsidie wordt uitsluitend toegekend indien:

1. De door burgemeester en wethouders subsidiabel geachte kosten per aanvraag ten minste € 500,- bedragen, met dien verstande dat indien de werkzaamheden geheel door zelfwerkzaamheid wordt uitgevoerd, de subsidie kan worden toegekend in de materiaalkosten voor zover deze ten minste € 250,- bedragen;
2. In de afgelopen tien jaar geen subsidie op basis van deze verordening ten behoeve van het betreffende monument is toegekend.

Artikel 25

De subsidie in de kosten van instandhoudingwerkzaamheden aan een monument bedraagt 50% van het totaal van de door burgemeester en wethouders subsidiabel geachte kosten, tot een bedrag van ten hoogste € 5.000,- per aanvraag (geen onderscheid in gebouwen, onderdelen, objecten e.d., voor iedereen 50% van de subsidiabel geachte kosten).

HOOFDSTUK 6 Uitbetaling en bevoorschotting

Artikel 26

1. Uitbetaling van de toegekende subsidie geschiedt binnen vier weken nadat:
 - a. de uitvoering van de instandhoudingwerkzaamheden schriftelijk gereed is gemeld onder indiening van de daarop betrekking hebbende gegevens;
 - b. de onder a bedoelde werkzaamheden door of namens burgemeester en wethouders zijn gecontroleerd en akkoord bevonden.
 - c. de rekeningen en betaalbewijzen inzake de uitgevoerde werkzaamheden alsmede de totale kostenopstelling door of namens burgemeester en wethouders zijn gecontroleerd en akkoord bevonden.
 - d. Het college kan op verzoek van de eigenaar een voorschot op de subsidie uitbetalen tot een maximum van 80% van het bij de toekenning vastgestelde subsidiebedrag.
2. Uitbetaling geschiedt uitsluitend op een bij de gereedmelding door de aanvrager op te geven giro- of bankrekening.

HOOFDSTUK 7 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 27

Indien de aanvrager naar het oordeel van burgemeester en wethouders onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt, de in deze verordening vastgelegde voorschriften dan wel de in de subsidiebeschikking gestelde voorwaarden niet nakomt, kunnen burgemeester en wethouders de krachtens deze verordening gegeven beschikking wijzigen of intrekken, het uitbetaalde voorschot of subsidie terugvorderen en nieuwe verzoeken om subsidie krachtens deze verordening van de betreffende aanvrager afwijzen.

Artikel 28

1. In bijzondere gevallen kunnen burgemeester en wethouders, gehoord de monumentencommissie in het belang van de monumentenzorg afwijken van de bepalingen van deze verordening.
2. Alle subsidiebeschikkingen krachtens deze verordening worden ter kennisname voorgelegd aan de monumentencommissie.

Artikel 29

Deze verordening die kan worden aangehaald als "subsidieverordening gemeentelijke monumenten Gennep 2010", treedt in werking met ingang 1 oktober 2010. Met de in werking treding van de nieuwe verordening komt de oude verordening met de naam 'Subsidieverordening restauratie/onderhoud monumentale panden Gennep 1996' te vervallen. Bovendien komt ook de Subsidieverordening buitengewoon herstel van niet monumentale kerkgebouwen 1995 te vervallen.

Gennep,

Datum:

De voorzitter,

De griffier,

5.5 Gedeeltelijke artikelsgewijze toelichting subsidieverordening

Artikel 7

Gezien het beperkte budget is een verdelingssysteem van de subsidiegelden voor de hand liggend. In het huidige systeem is het zo, ook al omdat er beperkt gebruik van wordt gemaakt, dat de subsidieaanvragen op basis van binnenkomst en beschikbaarheid van de gelden worden afgehandeld. In de nieuwe subsidieregeling is vooralsnog gekozen voor het handhaven van deze systematiek. Bij het overschrijden van het beschikbare budget biedt de verordening de mogelijkheid aanvragen door te schuiven naar het volgende jaar.

Artikel 12

Door middel van dit artikel worden de kosten voor de Monumentenwacht gekoppeld aan de werkelijke uitvoeringskosten. De regeling sluit goed aan bij de subsidieregelingen van rijk en provincie, waar ook altijd gevraagd wordt naar een rapport van de Monumentenwacht van maximaal twee jaar oud. De Monumentenwacht stelt zijn rapportage zodanig op dat onderhoudsbehoefte in de categorieën goed, redelijk, matig en slecht worden ingedeeld en de aanbevolen uitvoeringstermijnen worden gegeven over een periode van "zonder uitstel – 5 jaren". In dit artikel is een directe koppeling naar de Monumentenwacht gemaakt, waarbij de vergoeding voor de monumentenwacht buiten de 50%-regeling valt.

Artikel 16

Wanneer er een aanvraag wordt ingediend voor onderhoudskosten met een maximum van € 10.000,-- (50% subsidie = maximaal € 5.000,--), de indieningseisen beperkt zijn tot: aanvraagformulier, rapport Monumentenwacht, gespecificeerde begroting/offerte. Wanneer een aanvraag meer gericht is op restaureren dan worden zwaardere eisen gesteld aan de indieningseisen. Hiermee worden de kosten voor de feitelijke werkzaamheden beter in balans gebracht met de hoogte van de subsidie.

Artikel 25

Ten aanzien van het subsidiepercentage is gekozen voor 50% van het door burgemeester en wethouders geachte subsidiabele bedrag met een maximum van € 5.000,-. Omdat restauratiekosten niet opgenomen zijn in deze verordening en vaak hoger uitvallen dan onderhoudskosten, zullen monumenteigenaren op grond van de nieuwe subsidieregeling eerder geneigd zijn onderhoud te plegen. De verordening biedt de mogelijkheid in bijzondere gevallen af te wijken.